

DELAVSKA ENOTNOST

Poštnina plačana v gotovini

Danes v novi Jugoslaviji, v našem novem državnem sistemu, v novem načinu proizvodnje, je povsem drugačen odnos delavcev do dela in danes lahko mirne duše gledamo v svojo bodočnost.

Maršal Tito

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto II., štev. 35

Ljubljana, 30. avgusta 1946

Izhaja vsak petek — Cena Din 2.—

O nekaterih problemih v delu sindikalnih organizacij Zveze lesnih delavcev

Na našem prvem kongresu, a nato tudi na konferencah federalnih tajništev, katere so se vršile po kongresu, so bili pravilno nakazani mnogi uspehi v delu Zveznih sindikalnih organizacij. Posebno so bili podčrtani uspehi pri množičnosti naše Zveze, katera šteje danes preko 43.000 vpisanih članov, 530 podružnic, 30 vplačevalnic in 59 krajevnih odborov.

Polet in iniciativa delavcev v tekmovanju sta zajela tudi delavce in nameščence lesne industrije in lesni delavci so pokazali lepe rezultate, dali lepo število udarnikov in iznajditeljev novih metod dela. Zadovoljivi rezultati so bili tekom tekmovanja doseženi tudi na kulturno-prosvetnem in fizikalno-tehničnem sektorju.

Razumljivo je, da se ne bomo venčali s slavo doseženih uspehov in to še predvsem ne zaradi tega, ker so kongresi in za njimi tudi federalne konference pokazale celo vrsto napak in nepravilnosti v delu Zveznih organizacij.

Organizacijsko vprašanje. Najšibkejša točka organizacijskega vprašanja naše Zveze je pomanjkanje kadra. Točneje: pomanjkanje izkušenega kadra sindikalnih funkcionarjev. Odtod imamo ta položaj, da se mnogi naši nižji sindikalni forumi ne znajdejo v vsakodnevnem sindikalnem delu. V mnogih primerih jim manjka iniciativa. Nekateri podružnični, pa tudi krajevni odbori nimajo svojih delovnih enot mesečno, nekateri pa imajo seje samo od časa do časa. Razumljivo je, da čas ne čaka. Z vsjo pravico zahtevamo delavci, da se njihova sindikalna organizacija nujno ukvarja z vsemi aktualnimi vprašanji, tudi z najmanjšimi. Zato delajo takšni forumi veliko napako, kadar imajo seje v velikih časovnih presledkih, ker ti kažejo svojo neaktivnost. Te neaktivnosti ne morejo opravičiti z nujnostjo. V forumih naših organizacij ni prostora za one ljudi, kateri so svojo funkcijo sprejeli bolj zaradi časti. Pri nas ni »častnih« funkcij Organiziran delavci zahtevajo od svojih funkcionarjev aktivnost in odgovornost za zaupano jim delo.

Ko govorimo o organizacijskem vprašanju, je še vedno naš odnos do naših mladih tovarišev, prav tako do udarnikov in mladih iznajditeljev, predvsem pa do tovarišic, sektaških. Malo je v podružničnih odborih in v odborih Zveznih organizacij mladih delavcev, udarnikov in izumiteljev. Pa prav iz teh vrst moramo zajeti nove kadre, nove ljudi, najboljše iz naše srede, kateri so svoj izpit v tekmovanju položili najbolje, tudi te moramo izbirati v forume naših organizacij. Če bomo vodili takšno kadrovsko politiko, bomo sistematično reševali vprašanje sposobnega, iniciativnega in odgovornega kadra sindikalnih funkcionarjev.

V našo Zvezo še nismo zajeli vseh gozdnih delavcev. Ta problem še ni rešen v večini naših sekretariata. Da ta naloga ni še popolnoma izvršena, zato imamo več objektivnih razlogov. Neoten teren naš gozdnih posejčinah in delna navezanost gozdnih delavcev na zemljo (polproletari) ima kot posledico težave pri povezanju naše organizacije. K rešitvi tega vprašanja moramo pristopiti tako, da se pri eni podružnici na gozdni manipulaciji, katera ima več gozdnih sečin, formirajo sekcije podružnice. Te sekcije, naj bi imele svoje odbore, katerih predsednik in tajnik bi bila v plenu misel uprave podružnice. Tako bi imeli vsi organizirani delavci tudi svoje neposredno vodstvo na kraju, kjer delajo.

Nabližji krajevni odbori in krajevnne podružnice, oziroma odbori podružnic v podjetjih naj audijo neposredno pomoč podružnicam gozdnih delavcev. Ta naš sindikalni aktiv mora od časa do časa obiskati kraje, kjer gozdni delavci delajo in počevati naše tovaršice, kako naj razvija delo v sindikatu. Tako bomo pomagali gozdnim delavcem in izgrajevali sindikalni kader, kateri se bo potem s časom v delu osamosvojili.

Vprašanje rednega plačevanja članarice ne smemo zapostavljati. Po poročilih ni v juliju tega leta veliko članov plačalo članarice. Res je, da je precejšen del gozdnih delavcev šel na turečka dela in se bo vrnil na gozdno delo, ko bo začelo jesensko sekanje drv. Sedaj ne govorim o teh delavcih. Mislim na tiste skupine podružnic, katere sploh niso dvignile markic za svoje člene za mesec julij. To se ne more opravičiti. Z vsjo pravico zahteva članstvo točnost pri manipuliranju s članskimi markicami, naši podružnični odbori pa naj organizirajo zbiranje članarice tako, da ne bodo vsega dela naložili blagajniku, ampak da bo imel blagajnik svoje pomočnike, ki bodo po oddelkih (in gozdnih sečinah) v podjetju nabirali članarico.

Tekmovanje. V začetku našega članka smo omenili uspehe delavcev in nameščencev v prvomajskem tekmovanju. Čast je to za našo Zvezo, da imamo v lesni industriji stotine udarnikov, izumiteljev in pohvaljenih delavcev in nameščencev. Uspehe v prvomajskem tekmovanju vidimo tudi pri znižanju cen produktov lesne industrije. Majo tekmovanje je prav tako dalo lepe rezultate tudi v materialnem izboljšanju življenjskih pogojev in dela delavcev in nameščencev, kar se kaže tudi v dvigavanju realne mezd.

Toda, ko govorimo o nadaljevanju tekmovanja (novembrskega tekmovanja), tu se naše sindikalne organizacije niso znašle. Namesto, da bi sekretariat in sam cen-

tralna uprava bili aktivnejši v dajanju neposrednih navodil podružnicam v tekmovanju, so se omejili na ogled terena. Zaradi tega je tudi pri nas v lesni industriji prvo promesečje novembrskega tekmovanja pokazalo padeč. Namesto, da bi ojačali agitacijo in propagando za novembrsko tekmovanje, smo mi sami dopustili, da razume mnogo delavcev to tekmovanje kot kampažo. Ker nismo znali razviti iniciativne delavcev, je tekmovanje zaostalo. Če hočemo te napake odstraniti, moramo vztrajati natem, da se vpletajo v vsa podjetja, kjer so zato dani pogoji, tehnične norme. V podjetjih pa, kjer ni pogojev za tehnične norme, naj se preko akordnega dela postavijo norme, katerih višino bo določila praksa sama. Uprave podjetij morajo vpeljati norme, naše sindikalne organizacije pa jim bodo vsestransko pomagale. Uprave podjetij so prav tako dolžne seznaniti podružnico s proizvodnim načrtom, a nato bo komisija izdelala načrt ne samo za celotno podjetje, ampak tudi za oddelke v podjetju. Nato mora podružnični odbor organizirati tekmovanje med delavci enega oddelka, med posameznimi oddelki in tekmovanje celega podjetja z drugim podjetjem. Tekmovalne komisije, ki jih izvolijo podružnični odbori sami, bodo odigrale važno vlogo s tem, da bodo delavce sprosti seznanjale z rezultati tekmovanja. Odbor podružnic pa morajo stalno pošiljati tajništvom svoja poročila o tekmovanju.

Udarniki in iznajditelji. Več pažnje kot so jo posvečale doslej, morajo posvetiti sindikalne organizacije najboljšim med nami — udarnikom.

Kdor preseže v Uredbi o udarnikih predvideno normo (20 %, kjer je norma utrjena, a 30 %, kjer ni utrjena), je udarnik. Medtem pa je precej primerov, kjer podružnice niso videli mnogih udarnikov in iznajditeljev. V dejstvu, da ponekod ni norme in ne evidence ter kontrole rezultatov dela, je vzrok, da je pri udarnikih v lesni industriji takšno stanje (n. pr. v Sloveniji, v Srbiji). Zaradi tega se stavlja pred vse naše sindikalne organizacije naloga, da posvečajo več pažnje vprašanju udarnikov in iznajditeljev. Omogočiti jim morajo, da se okončajo z vsemi ugodnostmi, katere so jim zagotovljene z zakonom.

Ekonomsko vprašanje. Bolj kot do sedaj se moramo zanimati za vsa vprašanja, ki so v tesni zvezi z življenjem in delom delavcev in nameščencev. Mirno lahko rečemo, da je to velik nedostatek, ki se je pojavil v novembrskem tekmovanju. S tem ne mislimo reči, da se v tej smeri sploh ni delalo. Hoteli smo naglasiti, da se je malo delalo. Vprašanje pravilnega in hitrega oskrbovanja delavcev z živili in drugimi potrebščinami, preko zadrug in zadrugnih skladišč, nato priprava kuriva za zimo, higienski pogoj pri delu itd. so vprašanja, katera naj bodo prva skrb naših sindikatov. Vsa ta vprašanja moramo na pravilen način reševati do konca, ne da jih pustimo rešena le na pol.

Kulturno-prosvetno delo. Kulturno-prosvetno delo naših organizacij še vedno ni dobilo one vseobsegajoče širine. Reči hočemo, da se razvija enostransko. Poleg drugih vej kulturno-prosvetnega dela moramo še bolj skrbeti za ideološko politično izgradnjo našega članstva. Na podlagi čitanja našega tiska in sodelovanja v njem, na podlagi stenčarov in ustnih časopisov, skupnega branja in študija našega tiska, na podlagi predavanj, z diskusijo o temah iz področja marksizma-leninizma na množičnih sestankih delavcev in nameščencev bomo močno pomagali našim tovarišem, da se bodo izgradili v zavestne ustvarjalce novega družbenega reda.

Zbirajoč vse te probleme v delu naših sindikalnih organizacij, moramo mi lesni delavci stremeti za tem, da jih čimprej obvladamo, da bomo napravili še en korak naprej v smislu organizacijske okrepiteve našega sindikata in da bomo z uspehom nadaljevali plemenito tekmovanje, katero je predpogoj za dvigavanje splošnega materialnega, kulturnega in političnega položaja delavskega razreda in delavskih množic.

VASO STAJKIČ,
sekretar Zveze les. del in nam. Jugoslavije

Maršal Tito med kranjskim delavstvom

V tovarni gume

Kranjskemu delavstvu se je izpolnila vroča želja — maršal Tito je iznenada obiskal tovarne v Kranju. Med ostalimi si je ogledal tudi Jugoslovanske tvornice gume v Kranju.

Ko je prebivalstvo Kranja zvedelo, da se nahaja tov. maršal v tekstilni tovarni Jugobruni in da obstoja možnost, da bo posetil tudi tvornico gume, se je zbrala pred tovarno ogromna množica kranjskega prebivalstva in mladike kakor tudi pionirjev iz Julijske krajine.

Ob tridesetih na pet se je pripeljal maršal Tito v spremstvu tov. Mihe Marijaka, predsednika vlade LRS, in tov. ministra Leskoška. Navzoč je bil tudi sin maršala Tita, višji oficir in drugi. Množica ga je pred tovarno navdušeno pozdravila in klicila: Tito! Tito! niso prenehali. Vse oči so bile uprte v tov. maršala, ko je stopil iz avtomobila.

Prj vходу v tovarno je maršala Tita pozdravil tov. upravnik Mikuš Maks ter predstavnik sindikata in delavskih zaupnikov. Maršal Tito si je želel ogledati ves proces proizvodnje v tovarni. Predvsem se je podal s spremstvom v sestavljalnico, kjer sestavljajo iz raznih surovin in kemikalij gumijevne zmesi. Ogledoval si je s posebnim zanimanjem vse vrste kavčuka, naravnega kakor tudi umetnega. Zanimal se je, od kod prihajajo surovine in kako je z njimi.

Iz sestavljalnice se je podal v valjarno, se ustavil pri posameznih kalandrih ter opazoval delo zlasti pri kalandru, kjer se meša guma s sajami. Podrobno se je zanimal za zmesi ter stavljal delovnim tovarišem pri delu razna vprašanja. Ogledal si je tudi delo v stiskarni, kjer se izdelujejo razne vrste prešanih izdelkov. Od tam se je podal v oddelke za obnovo avtoplaščev, kjer se je pomudil dalje časa, ker ga je posebno zanimalo, kako se iz stare, že popolnoma obrabljene gume, izdela spet avtoguma, ki po svoji trepnosti ne zaostaja mnogo za novo. V oddelku za vulkanizacijo plaščev za kolesa si je z največjim zanimanjem ogledoval vse delo ter počel od izgotovitve plaščev v tem oddelku. Med ogledovanjem pa je nagovoril in povprašal delavca tov. Perka o končnem postopku pri izdelavi plaščev. Maršal Tito se je zelo razveselil izjave, ki mu jo je dal tov. upravnik, da smo prav te dni pri izdelavi plaščev za kolesa dosegli predvotno produkcijo. Pri tej priliki se je tov. maršal posebej zanimal, če tovarna izdeluje tudi zračnice za kolesa, naker se je podal v oddelke, kjer se iste izdelujejo. Tu si je zopet ogledal potek izdelave zračnic. Razveselilo ga je, da se iste tudi sedaj izdelujejo, ker mu je dobro poznana potreba našega delavstva glede gumijastih proizvodov. Maršal Tito namreč dobro ve, da se nad polovico gorenjskega delavstva vozi na delo s kolesi, in sicer do 15 km daleč.

V oddelku za izdelavo tehničnih cevi si je ogledal proizvodnjo istih, posebno pa še onih, ki se izdelujejo za državne železnice. V naslednjem oddelku, kjer se konfekcionirajo plašči za kolesa, je želel videti ves proces proizvodnje. Bil je presenečen, da se v tako kratkem času izdela plašč za kolo. Nasmejanega obraza je ogledoval izdelovanje duš za nogometne žoge, ki jih naši fizikultarniki nestrpno pričakujejo. Sam je opazil na pol izdelane opanke, ki si jih je z največjim zanimanjem ogledoval. Vidno zadovoljen pa je bil tov. maršal.

ko je ugotovil, da izdelujemo tudi klinasta jermena, ki jih prvič izdelujemo doma v Jugoslaviji. Posebno se je tov. maršal zanimal, kako je s štedno surovino in pogonskih sredstev. Bil je vidno razočuden, ko je videl v oddelku za gumiranje platna pripravo, s pomočjo katere se nad polovico za zmes porabljenega bencina zopet pridobi.

Ves čas maršalovega obiska je tovarna polno obratovala, tako da je mogel tovariš maršal opazovati ves postopek izdelave kavčukovih predmetov. Delavstvo je delalo za časa obiska z največjim elanom, da dokaže maršalu svojo skrb in pripravljenost za obnovo naše domovine. Kljub temu delovnemu elanu pa so oči delavcev neprestano uhajale na maršala Tita, ki jih je pri tem prav prijazno pozdravil. Vse v tovarni je bilo nasmejeno in radostno razpoloženje je kazalo, kako so vsi veselji njegovega obiska. Vsakomur v tovarni je srce nenavadno utripalo, kajti med nami je bil prvobornik za delavske pravice, naš Tito.

Po ogledu obrata so tov. maršala pozdravili mladinci. Mladinski Levstikovi in mladinci Ambrožiči, ki sta mu izročila šopke, se je prav prijazno zahvalil in jima naročil, naj toplo pozdravita vse mladince in mladinke v tovarni.

Ko se je tov. maršalu pred odhodom iz tovarne zahvalil tov. upravnik v imenu vseh za njegov obisk, mu je obljubil, da bo ta dan vzbudil v tem delovnem kolektivnu novih sil in volje do zvišanja produkcije. Nalo je maršal Tito obvezno naročil, naj v njegovem imenu pozdravi najpriščneje vse delavce in nameščence ter očitno zadovoljen zapusti tovarno, pozdravljen z nepreturanimi vzkljki navdušene množice.

Vsak trenutek je bilo navdušenje množice pred tovarno večje. Prihajale so nove množice, ki so hotele videti maršala ter izraziti svoje veselje, da se nahaja v njihovi sredini.

Posebna duška si je dala mladina — pred tovarno so bili zbrani tudi pionirji iz Julijske krajine — z nepreturanimi klici Tito! Tito! Tito! Vsi, ki so prisostvovali odhodu maršala Tita, pa ne bodo pozabili trenutka, ko sta mu izročila šopke mala pionirka in pionirček in jih je maršal Tito toplo poljubil, mala pionirčka pa sta se mu pogumno oklenila črog vratu. Ko je zagledal maršal Tito italijansko zastavo s peterokrako zvezdo, se je takoj podal do pionirjev, ki so na oddihu v Kranju, se z njimi razgovarjal, prejemal od njih cvetje in jim podajal roko.

Toda čas je bil maršalu Titu kratko odmerjen. Njegove dolžnosti so ga klicale in moral se je posloviti. Ogromno navdušenje zbrane množice pa je našlo svoj izraz v klicih Tito, Tito, Tito! se potem, ko so avtomobil žele zapustiti prostor pred tovarno.

V Jugobruni

Tovariša maršala je sprejel delegat dr. Nagy ter mu predstavil zastopnike delavstva tov. Lahamarja Jožeta, predsednika sindikalne podružnice, tov. Brezarja Franca, starejšo delavskih zaupnikov, predstavnik OF tov. Omena Franca—Ceta in sekretarko LMS tov. Bajželj Ivancko. Tov. Laharnar ga je v imenu delavstva pozdravil in izrazil dobrodošlico, naker je s svojim spremstvom začel ogled tovarne. Od prednice do opremljalnice si je ogledal ves delovni proces od trenutka, ko požirajo stroji bombaž, do lepo odjustiranega blaga, pripravljenega za skladišče, odkoder se razpošlje odjemalcem. Vidno je bilo njegovo zanimanje za vse faze produkcije in si je več strojev natančno ogledal in opazoval naše spretno delavce pri delu.

Ko si je ogledal vsjo tovarno, se je tov. maršal podal s spremstvom v sindikalne prostore, kjer mu je tov. Bajželj Ivancka v imenu vsega delavstva poklonila lep šopek rdečih cvetic. Tov. Kalan Tončka mu je izročila lično skrinjico z vzorci blaga, ki ga izdelujemo, s pripombo, koliko vsakega blaga smo v svobodi že proizvedli. Tov. Tepina Leopold pa mu je izročil sliko, ki predstavlja prve začetke našega podjetja.

Med tem časom se je nabralo pred poslopiem na stotine delavcev in delavk, ki so z nepopisnim navdušenjem pozdravljali tov. maršala, ko se je prikazal pri izhodu in ga poprosili, da bi jim spregovoril. Čeprav se mu je mudilo, je ustregel želji delavstva, ki ga je ob koncu njegovega kratkega govora, v katerem je poudaril važnost udarniškega dela za obnovo dežele, navdušeno pozdravljala.

Mirovna konferenca

Albanija je bila zapadnim zaveznikom dobrodošla samo v času vojne

Pretekli četrtek je govoril na mirovni konferenci v Parizu predsednik albanske vlade generalni polkovnik Enver Hodža.

Vodja hrabrega albanskega naroda, narodni heroj Enver Hodža je v svojem govoru nazorno orisal krvavo borbo albanskega naroda za zmago nad fašizmom, obenem pa je povedal, da Albanija s tem, da lahko na mirovni konferenci poda svoje stališče glede mirovne pogodbe z Italijo, še ni dobila svoje pravice. Albanija si je s krvavo borbo za zavezniško stvar pridobila pravico, da sodeluje na konferenci z istimi pravicami kakor 21 držav, ki so priznane kot zavezniške države. Generalni polkovnik Enver Hodža je dejal med drugim: »Albanski narod prihaja na to konferenco z dvignjeno glavo, pripravljen, da je do konca izpolnil svojo nalogo zaveznika. Albanski narod, majhen po številu, toda velik po delih, bi moral sodelovati na tej konferenci z istimi pravicami kakor vsi ostali zmagoviti narodi. Ta narod je užaljen, ker so ga postavili v isto vrsto z Avstrijo, ki ni izstrelila niti ene kroglice proti Nemčiji, pač pa je nasprotno pošiljala svoje ljudi, da ubijajo naše žene in otroke, da požigajo naša mesta in vasi v sodelovanju z Nemčijo.«

Ko je generalni polkovnik Enver Hodža s prepričljivimi dokazi zavrnil obtožbe grške profesionalne vlade in jih prikazal v edino pravilni luči kot imperialistične in osvajaške težnje, ki so danes dobrodošle svetovni reakciji, je zahteval od mirovne konference, naj nudi mirovna pogodba z Italijo Albaniji trdno poročilo, da bo onemogočena obnova italijanske imperialistične politike napram Albaniji ter da se odvzame Italiji vsaka možnost, sklicevati se na 7. april 1937, ali pozneje, da bi lahko podala kakršne koli zahteve v pogledu Albanije. Enver Hodža je nato izjavil, da predlaga Albanija s tem namenom nekatere amendamente. Ti bi obstojali v sledečem:

1. Albanska delegacija misli, da še vedno ogrožajo vojaške, pomorske in letalske sile, ki so ostale Italiji, mir in varnost njenih sosedov in je zaradi tega mnenja, da jih je treba še znanjšati.

2. Svet ministrov je prepustil konferenci nalogo, da odloči o reparacijskih zahtevah Francije, Jugoslavije, Grčije, Albanije in Abesinije napram Italiji. Toda De Gasperi si je v svojem govoru prizadeval, čeprav v zmerni obliki, da osvobodijo svoje deželo obveznosti, ki jih ima zaradi svojih zločinov napadov. Italijanski napadalci so povzročili v 54 mesecih nepovrljivo škodo albanskemu nacionalnemu gospodarstvu, pri čemer so oropali albansko imele in izkoristili poljedelstvo in živinorejo, požigali njena mesta in vasi ter spremenili tako Albanijo v boljše. Italijanski napadalci so mučili, pobili in zaprli na tisoče albanskih rodoljubov.

Italija dolguje Albaniji vsoto treh milijard 544 milijonov 232 tisoč 626 zlatih frankov. Albanska delegacija bo podrobno predložila svoje reparacijske zahteve. Toda že sedaj zahteva kot neizpodbitno pravico, da se določi v mirovni pogodbi višina reparacij, ki jih mora Italija plačati Albaniji, kakor tudi način plačevanja.

V diskusiji, ki je naslednji dan sledila govoru generalnega polkovnika Envera Hodže na plenarni seji konference, sta se brazilski in grški delegat izjavila v tem smislu, naj bi Italiji ne bilo treba plačati za zločine in škodo, ki jo je zagrešila s svojo napadalno vojsko, dalje, da krivice, ki jih je Italija prizadejala drugim narodom, ni treba popraviti, ampak da je z Italijo treba postopati kot z državo, ki je »od gotovega trenutka aktivno pomagala zavezniški stvari«. Grški delegat Caidaris je tedaj v svojem govoru prekorajčil vse svoje dotanje klevete proti herojski in svobodoljubni Albaniji, kateri je zanikal pravico naziva zavezniške države in pravico navzočnosti na mirovni konferenci. Caidaris ni dotledaj še nikoli tako jasno dokazal, da se za njegovimi napadi na Albanijo skriva samo pohlepna želja, da bi si prisvojil neke dele albanske države. Odkrito je postavil zahtevo po južni Albaniji in izjavil, da bo to vprašanje predložil uradu mirovne konference.

Caidarisu je odgovoril šef ukrajinske delegacije Manuilski. Med drugim je dejal: »Čim večkrat nastopa grški delegat na tej konferenci, tem bolj se kaže zaskrbljenost pri znanem delu udeležencev konference, saj se v vseh napadih grškega delegata na Albanijo odraža veliko sovraštvo.« Manuilski je nato dejal, da v njem vzbuja zaskrbljenost še neko drugo dejstvo in sicer, da je izredno značilno, da so se istčasno, kakor so z govorniške tribune odjeknile zahteve Caidarisu po južni Albaniji, povečali tudi obsejni incidenti na albansko-grški meji. Manuilski je nadalje vprašal, kaj pomeni hujkanje, ki ga vodijo v Grčiji proti posameznim državam. »Grško desničarsko časopisje.« je dejal Manuilski, »sprinša članke proti maršalu Titu, ki ga vsi spoštujemo. Za take napade ne odgovarja samo časopisje, ampak tudi država, na čije teritoriji se kaj takega dogaja. Kaj pomeni dejstvo, da stopa Grčija sedaj v periodo spopadov ne samo z Bolgarijo in Albanijo, ampak tudi z Jugoslavijo? V kolikor mi je znano, je jugoslovanski poslanik odpotoval iz Aten. To so dejstva. V luči teh dejstev se mi zdi, da nastopi grškega delegata dobivajo popolnoma določeno barvo, ki je zelo nevarna za mir.«

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Maršal Tito v delavnici gume v Kranju

Kri nešteti žrtev terja pravično kazen

Danes bo izrečena sodba v zgodovinskem procesu zoper izdajalce slovenskega naroda

V torek zvečer je bila zaključena razprava proti največjim zločincem, kar jih je kdaj poznala zgodovina našega naroda. Rupnik, Rösener, Krek, Rožman, Vizjak in Hacin — vsi ti so, vsak po svoji poti, v svojem brezumnem stremjenju zaustaviti zdrave, napredne sile slovenskega naroda v njegovem brez-kompromisnem boju zoper tuje tlačitelje in domače izdajalce, zagazili v najsrmatnejše in najbolj krvave zločine. V svojih bednih, jalovih poskusih, zaustaviti tok zgodovine, so se na življenje in smrt povezali z vsemi mogočimi reakcionarni širom po Evropi, ki so le hoteli sprejemati njihove usluge. Na življenje in smrt — in res, kakšno drugo kazen naj bi zaslužili ti množični iztrebljevalci slovenskega naroda, kakor da s svojim

vrigel dovolj skrbni presoji vsega onega, kar so propovedovali razni protiljudski dušni pastirji. Tako ima ta proces tudi zgodovinsko zaslug, da je razširil obzorje našemu preprostemu človeku in poglobil njegovo kritično presojo vseh onih dogodkov, o katerih si doslej niti ni upal izreči svoje jasne odločne sodbe.

Zadnji dan razprave je podal vojaški tožilec svoj zaključni govor. Njegove besede so bile močne, jasne in odločne. S pridržanim dihom so ga poslušali ljudje v dvorani, le od časa do časa so izbruhili v spontano, navdušeno odobravanje. Saj jim je govoril iz srca saj so iz njegovih ust govorili tisoči slovenskih žrtev, tisoči slovenskih mater, žena in deklet, tisoči nedolžnih slovenskih otrok, ki so morali umreti zaradi njih ki stoje

Bupnik in Rožman z Rösenerjem takrat, ko sta prodajala slovenski narod

življenjem vsaj deloma odkupijo ono neizmerno krivdo, ki so si jo nakopali s svojimi neštetimi zločini? Nešteto partizanskih grobov po naših gozdovih, grobovi talcev širom po slovenski zemlji, množična grobišča internirancev na Rabu in drugod, do tal požgane domačije — vsi ti nemi dokazi nezaslanih grozodejstev so se strnili v eno samo obtožbo, v eno samo neizprosno zahtevo: hočemo pravično kazen za vse to morje zločinov, za vse te tisoče in stotisoče strahot!

Zadnji dan razprave je predstavljala nekako zgoščeno sliko, nekako bežno rekapitulacijo vsega procesa. Prečitani so bili tako zgovorni in tako obtežljivi dokumenti, da sodišču pač ne bo treba mnogo razmišljati o tem, kakšno krivda in v koliki meri zadene vsakega posameznega obtoženca. Ti dokumenti so v izredno jarki luči ponovno osvetlili vso zločinsko pot današnjih obtožencev in vso njihovo odgovornost za njihova premissljena, dobro pretehtana dejanja. Še posebej je bilo dobro razkrito in razkrinkano delovanje izdajalskega škofa Rožmana, ki je bil, kakor se je izkazalo, prav za prav osrednja osebnost domače izdajalske klike in njegov škofijski dvorec centrala, kamor so se stikale vse niti in kjer so se shajali vsi reakcionarni elementi, naj so bili belo ali plavo ali kako drugače pobarvani: družilo jih je pač njihovo protiljudsko delovanje in pohlepanje čela po oblasti. Rožman — duhovni oče bele garde, Rožman — zasnovatelj domobranske prisega, Rožman — zagovornik zločinov svojih podrejenih: vse to so razkrili prečitani dokumenti do najmanjše podrobnosti. Ne vem, če je danes po vsem tem širom slovenske zemlje še kdo, ki odobrava takšno početje najvišjega dušnega pastirja — o, so še, toda to so izkoreninjenci slovenskega naroda, to so prikriti soudeleženci njegovih zločinov, ki jim je začasno uspelo odtegniti se roki pravice. Toda prvi slovenski narod, vse naše ljudstvo, ki je na svoji koži občutilo vso zločinska dela pobegega škofa, to ljudstvo je enoglasno obsodilo njega in vse njegove sodelavce in ga izbrisalo iz svoje skupnosti, iz katere se je že sam izločil. Našemu vernemu ljudstvu ni za takega dušnega pastirja, ono noče volkov v ovčji koži. Zato je ta proces odprl oči

marsikom, ki doslej ni kritično gledal na delovanje naše duhovščine, ki ni podanec pred sodbo naroda. V mnogih očeh je bilo videti solze ob spominu na vse preživete strahote, toda v vseh očeh je bilo tudi brati neizprosno zahtevo po pravičnem povračilu za vse zločine, ki so jih obtoženi zagrešili nad njimi in nad vsem našim ljudstvom. V besedah tožilcev se je še enkrat razgrnila slika zločinskega delovanja vsakega posameznega obtoženca, jasno so se pokazali umazani nagibi, ki so enega ali drugega spravili na njegovo usodno pot. V duhu smo prisostvovali onemu prvemu sestanku klerikalnih veljakov koncem marca 1. 1941., še pred vdorom okupatorja v našo zemljo, kjer so že bile dane prve smernice vsemu poznejšemu protiljudskemu početju te klike. Pred nami se je odvijala ona gnusna poklonitev naših tedanjih oblastnikov Mussoliniju v Rimu, prihuljeni sestanki v škofijskem dvorcu, kjer se je snovala bela garda in kovala nadaljnja protiljudska politika. Dogodek za dogodkom, slika za sliko, člen za členom v oni brezkončni veri zločinov, ki se je bodo z gnusom spominjali še pozni rodovi našega naroda. Ona brezkončna veriga, ki končuje z največjim zločinom, za katerega ne moremo najti niti dovolj močnega izraza: izdaja lastnega naroda!

Vojaški tožilec je ob koncu svojega govora omenil tudi prikriti zavezništvo in pomočnike današnjih obtožencev, ki še danes skušajo rovariti proti naši ljudski oblasti, ki se še danes niso sprijaznili z dejstvom, da je protiljudska politika, ki so jo vodili tako blazno današnji obtoženci, dokončno pokopana in doživela svoj popolni zlom tako pri nas doma, kakor tudi v inozemstvu. Naslovil je resno svarilo vsem takim in enakim zanesenjakom in jih opozoril na brezvestnost ter tudi na škodljivost njihovega početja. Naša ljudska oblast bo znala izslediti in pravično kaznovati tudi vse take preostanke one klike, katere najvidnejši predstavniki svoje danes pred sodiščem in ki bodo danes prejeli za svoje delo zasluženo plačilo.

Zagovorniki obtožencev niso imeli lahkega stališča sprico tako jasnih in notorično znanih dokazov o krivdi svojih »klijentov« krivde niti pri enem od obtožencev niso mogli zanikati. Reči moramo, da so se na splošno držali okvira branilčevih pravic in da na tem procesu ni

smo doživeli ponovitve žalostnega primera s procesa proti Draži Mihajloviću v Beogradu, ko so nekateri branitelji zlorabili svoj branilski položaj in izkoristili govorniško tribuno za izpade proti naši oblasti in našemu redu sploh. Tudi branitelj obtoženega Rožmana ni storil bolje, ko bi se ob predlaganju zapornih dokazov, ki naj bi omilili škofovo krivdo, ne skliceval na liberalnost modernega sodnega postopka; tudi novi postopek namreč ne more iti preko določenih obličnosti, ki se še posebno ne morejo spregledati v primeru zločinov takega krova, kakor je to obtoženi Rožman. Koliko nedolžnih žrtev so on in njegovi soobtoženci pozapri, izmučili do smrti, postrelili in obesili brez najmanjše »obličnosti«, kvečjemu po izvršenem inkvizitorskem zaslišanju, ki je že samo na sebi predstavljalo zločin brez primere. Kakor je na eni strani naša ljudska oblast nadvse pravična, tako na drugi ne pozna in ne sme poznati usmiljenja nasproti onim, ki so potepali in oskrunili vse ono, kar je narodu najdražje.

Naše ljudstvo se je na razpravi zadržalo dostojanstveno; tudi takrat, ko so nekateri obtožencev še v svoji zaključni besedi vztrajali v svojih zablodah in tajili svoje tako jasno dokazane zločine, so se iz množice mogli čuti samo pritajeni vzkliki ogorčenja nad tolikšno predrznostjo in zakrknjenostjo. Tudi naše ljudstvo je na tej razpravi položilo izpit svoje zrelosti, kar ne bodo mogli prezreti tuji novinarji, ki so pazno zasledovali ves potek in vse dogodke na razpravi. Brez dvoma bo ta zgodovinski proces odjeknil v vsem resnicoljubnem in

demokratskem svetu kot pomembna, tehtna manifestacija pravičnosti in objektivnosti, hkrati pa visoke moralne in politične zrelosti naše ljudske oblasti, kakor našega ljudstva sploh. Na tem procesu se je dvignila zadnja zavesa nad delovanjem onih, ki jim je »bila lastna korist najvišji cilj, ki so se v svojem pohlepu po oblasti prodali okupatorjem in si s tem večno vtisnili pečat izdajalcev lastnega naroda. Prav tako je ta proces razpršil zadnje dvome onim, ki so morda še verovali v dobrotamernost in zapeljanost obtožencev: pokazalo se je namreč, da so vsi obtoženci od prvega pa do zadnjega povsem zavestno, premišljeno in brez vsakega pritiska začeli, nadaljevali in do konca vztrajali v boju zoper svoj lastni narod in mu prizadejali neizmerno gorja. To dokazuje zlasti to, da so še celo po zmagi našega narodnosvobodilnega gibanja in naše slavne Jugoslovanske armade, potem, ko so pobegnili začasno pred zasluženim kaznjem, nadaljevali v inozemstvu s svojo zločinsko dejavnostjo in s svojim rovarjenjem proti našemu ljudstvu. Kesanje, ki sta ga pokazala obtoženi Rupnik in Vizjak v svoji zaključni besedi, je prišlo prepozno, da bi moglo verjeti kogarkoli o resničnem obžalovanju vseh neštevilih grobov, ki obremenjujejo oba obtoženca: ljudska pravica bo šla neizprosno svojo pot, kajti naše ljudsko sodišče sodi vsakogar po njegovih delih in po njegovem zaslužju. To mu nalaga njegovo poslanstvo, to mu je naložil ves naš narod, ko je skozi usta matere štirih ubitih sinov spregovoril na razpravi: Sodite jim pravično!

Dr. L. S.

Po prvem sindikalnem kongresu v Makedoniji

Prvemu sindikalnemu kongresu Makedonije so poleg delegacij ostalih federalnih edinic prisostvovali tudi delegati iz Slovenije.

Makedonija, najmlajša republika v Jugoslaviji, je pri nas Slovenceh še razmeroma zelo malo poznana. Vedeli smo, da je makedonski narod v novi Jugoslaviji zelo hitro dviga, da se zelo hitro razvija in uspešno izkorišča vse dane pogoje, ki jih ima prvič v svoji zgodovini v svobodni Jugoslaviji kot enakopravni član jugoslovanskih narodov. Vedeli smo, da so v makedonskem narodu sproščene vse tiste sile, ki so bile dolga stoletja zatirane in niso dosegle razmaha. Toda udeležba na kongresu in nekajdnevno bivanje v Makedoniji, nas je popolnoma presenetilo. Videli in opazili smo mnogo več, kot smo pričakovali. Že sam sprejem na kolodvoru in pa vsa pozornost, ki so jo Makedonci od predsednika vlade Ljubca Arsova, predsednika sindikata Korubinskega, od vseh drugih članov vlade in sindikalne organizacije izkazovali gostom, je bila tolikšna, da na kaj takega pri nas nismo navajeni. Tista prisrčna gostoljubnost in prijaznost, ki smo jo srečavali na vsakem koraku, je napravila tako razpoloženje, da smo se v teh resnično bratskih odnosih počutili kakor doma.

Tudi na kongresu samem se je pokazalo, da Makedonci zelo spoštujejo in visoko cenijo Slovence, kar so pokazali z velikim navdušenjem ob pozdravu naše delegacije. Ko je bilo govora o Trstu in Juljski krajini ter naših zasuženih krajih, je navdušenje doseglo višek. Makedonci, čeprav so na drugem delu naše domovine, čutili prav tako kot vsi ostali jugoslovanski narodi in prav tako kot mi Slovenci, ki smo na vprašanje Trsta in Juljske krajine neposredno zainteresirani, da je vprašanje Trsta in Juljske krajine istotako življenjskega pomena za njih same.

Prav posebno pa se je na kongresu pokazala bratska povezanost z zavezniškimi albanskimi narodom, s predstavniki albanskega delavskega razreda. Ob govoru albanskega delegata je nastalo tako spontano navdušenje, da je človek res občutil enotnost, ki jo je mogoče skovati samo v borbi.

Organizacija kongresa samega je bila odlično izvedena. Sindikalni funkcionarji, pa tudi minister za delo LR Makedonije tov. Petrušev, so bili vse čas kongresa stalno na razpolago in so res z največjo vnemo sodelovali. Kulturne prireditve, pri katerih so sodelovali s pevskimi »astopi in folklornimi skupinami kulturno društvo Abrašević iz Beograda, državni zbor LR Makedonije in makedonske pevске in folklorne skupine, so bile prav tako na zelo lepi višini. Posebno nastopi folklornih skupin so pokazali toliko pristnega naravnega bogastva, toliko res lepimi umetnosti, da smo bili posebno Slovenci nad tem zelo navdušeni.

V času, ko je trajal kongres, smo napravili nekaj izletov v okoliške kraje, med drugim tudi v Djevdjelijsko, ki je na skrajni južni meji proti Grčiji. Tam smo si ogledali prednico za svilo, takozvano filaturo, v kateri iz sviloprejk predejo svilnatno prejo in jo potem pošiljajo v tekstilne tovarne. Ogledali smo si tudi druge industrijske obrate. Bili smo tudi na Dojranskem jezeru blizu tromeje Jugoslavija—Bolgarija—Grčija. Makedonci so nam ob tej priložnosti dejali: »Poglejte, tudi mi imamo svoje primorske kraje, tudi naši bratje so še vedno zasužnjeni pod terojem grških monarhofašistov. In tu, kjer zdaj teče ta krivična meja, je pravi center Makedonije.« In res je tako. Govorili smo z ljudmi, ki so prišli z onstran grške meje, iz Egejske Makedonije. Ti ljudje govorijo isti jezik kot Makedonci na jugoslovanskem ozemlju, ki pa so zaradi tega izpostavljeni krutemu preganjanju. Povedali so nam: »Pri

nas v Egejski Makedoniji pod sedanjo protiljudsko, nedemokratsko grško oblastjo ni življenja. Pri nas je samo teror, preganjanje, mučenje in pobijanje, požiganje in ropanje. Tu v Jugoslaviji pa se gradi, se obnavlja, tu res kipi življenje, tu se na prvem koraku čuti, da tukaj vlada ljudstvo, da je tukaj resnična in prava ljudska oblast. Mi Egejski Makedonci, ki smo se prav tako kot v tujki v Jugoslaviji, borili proti okupatorju in domačim Qwislingom, ne uživamo še svobode, ker pri nas vladajo monarhofašisti, ki so zaščiteni po zavezniških četah. Zavezniki, ki so v vojni toliko govorili o samoodlobi narodov, ki so toliko in še zdaj govorijo o demokraciji, ti zavezniki so samo zato v Grčiji, da ovirajo demokratizacijo, da ovirajo napredne sile, ki teže za tem, da se odpravijo stoletne krivice.« Pri tem smo opazili, kako nam ti ljudje z ogorčenjem govorijo o tem, kako so razočarani nad zapadnimi zavezniki. Toda povedali so nam: »Ne bomo klonili, ne bomo nehali z našo borbo prej, dokler ne dosežemo svojega cilja. Dostikrat se tudi preko, tu na naši strani meje sliši butanje topov, ropotanje mitraljezov, vodijo se oborožene borbe, ki še divjajo v Grčiji, ki se še razvijajo v svobodnih planinah Egejske Makedonije.«

Videli smo in občutili ves čas svojega bivanja v Makedoniji, da so Makedonci, ki so v zgodovini toliko pretrpeli, katere so zaslužjevali različni okupatorji in režimi, ohranili vso svojo pristanost, borbenost, ohranili tisto silo, ki jim daje danes toliko ustvarjalnega poleta, tako prisrčno navdušenja in ljubezni do svoje svobodne Jugoslavije, bratom v Egejski Makedoniji pa tisto zaupanje, s katerim bodo vztrajali, da dosežejo svoj cilj. Težko je popisati vse tiste občutke, ki smo jih imeli, ko smo hodili po Makedoniji, se razgovarjali z ljudmi in videli avli navdušenja in ustvarjalnosti, ki tam vlada. Prav gotovo pa je, da so nam Makedonci v tem oziru lahko lep vzor, lep vzgled, ker imajo vse pogoje za to, da se bodo v novi Titovi Jugoslaviji povzpeli na tisto častno mesto v družini jugoslovanskih narodov, katerega jim v bivši Jugoslaviji nikdar niso priznavali in ga zaradi tega tudi niso mogli doseči.

Slovenski delavci se vesele uspehov svojih makedonskih bratov in se zavedajo, da so njihovi uspehi naši uspehi in da kjerkoli v naši Titovi reniiki tekmujejo in delamo za čimprejšnjo gospodarsko osamosvojevanje, delamo za isti skupni cilj. Ki nas bo v bratski povezanosti povedel do našega skupnega cilja, do naše skupne zmage. Janko Rudolf.

Zahvala

Sindikalna podružnica, zaupniški zbor in uprava drž. rudnika Zabukovca se v imenu svojcev na fronti dela padlih junakov in v svojem imenu zahvaljuje vsem, ki so v tako častnem številu spremlili žrtve zabukovske tragedije na zadnji poti. Zlasti se zahvaljujemo Predsedstvu Ljudske vlade Slovenije za visoko denarno podporo, Glavnemu odboru Enotnih sindikatov in strokovnim tajnistvom za izdatne denarne podpore svojem ponesrečencem, tajnistvu Zveze rudarjev, zastopnikom okrožja in okrajev Celja, vsem sindikalnim podružnicam in upravam podjetij v Sloveniji, številnim delegacijam in množicam delavcev in pameščencev, ki so s prapori, godbami in nepskejimi zbori spremlili žrtve dela k zadnjemu počitku, ter zasuli njihove gomile z vencil in svečnim cvetjem.

Zabukovca, 23. avgusta 1946.

Sindikalna podružnica, zaupniški zbor in uprava državnega rudnika Zabukovca.

AD SVETU

BOLGARIJA — 8. septembra bodo glasovali za republiko. Z ozirom na bližnji referendum zavzema volivna kampanja v Bolgariji vedno večji obseg in je zajela vse sloje bolgarskega ljudstva. Sofijski pokrajinski komitet Domovinske fronte, Zveza bolgarskih novinarjev, Akademija znanosti, Zveza mladinskih pisateljev in drugi so poslali ljudstvu proglas, v katerem ga pozivajo, naj glasuje za republiko, ki mu bo prinesla blagostanje, za kar jamči ustava, ki bo temeljila na načelih socialne, ekonomske in kulturne enakopravnosti državljanov.

ALBANIJA — Albansko ljudstvo zahteva izročitev izdajalcev in vojnih zločincev. Pomagati vojnim zločincem, pomeni zagovarjati fašizem in vojno, piše albanski list »Baskimi« in protestira, da so dobili vojni zločinci zatočišče v Avstriji, Italiji, Grčiji in Turčiji. Albansko ljudstvo zahteva izročitev albanskih vojnih zločincev svojim oblastem, da bodo odgovarjali za svoja krvava dejanja.

POLJSKA — Na enotnosti delavskega razreda sloni neodvisnost nove Poljske. »Glos Ludu« prinaša članek podpredsednika vlade Gomulka, ki poudarja, da je skupna fronta delavskega razreda podlaga narodne enotnosti in da je potrebna ostra borba proti reakciji, katere je v zadnjem času povečala borbo proti organom javne varnosti in funkcionarjem poljske delavske stranke. Podpredsednik razkinituje protiljudsko delo Mikolajczykove stranke in izraža prepričanje, da ji kljub prizadavanju ne bo uspelo razbiti enotnosti delavske fronte.

ČESKOSLOVAŠKA — Priznanje Girlove vlade. Češkoslovaška je priznala vlado generala Girala kot edinega predstavnika španske republike.

Po vsej Českoslovaški so akcije proti črni borzi. Aretirali so nad 150 oseb, pri katerih so našli in zaplenili razprostrto blago v vrednosti več sto milijonov kron. Središča črne borze so bila v Pragi, Brnu in drugih večjih mestih.

NEMČIJA — V sovjetski coni odpravljajo razliko v plačah. Komendant sovjetske vojsne uprave je izdal naredbi o enakih plačah za ženske in moške delavce, ki opravljajo enako delo in to ne glede na starost.

FRANCIJA — Komunistična partija Francije brani demokratska načela. Francoska ustavodajna skupščina je začela razpravljati o novem načrtu ustave. Cost Floret, poslanec ljudske republikanskega gibanja je predložil, naj bi bil poleg narodne skupščine še republikanski svet, ki ne bi imel pravice veta, lahko pa bi vračal zakone skupščini v ponovno glasovanje. V imenu parlamentarne skupine Komunistične partije Francije je govoril Etien Fajon ki je poudaril, da bi republikanski svet lahko onemogočil skupščini, da bi izglasovala zakone. »To ne bi bil republikanski, ampak monarhistični senat je vzklitni Fajon. KP ne bo dopustila, da bi volila predsednika oba Doma, ker bi bila tako dana možnost, da ne bi upoštevali volje skupščine, izvoljene na podlagi splošne volivne pravice. Fajon je naglasil, da bo pri izdelavi nove ustave sodelovala parlamentarna skupina Komunistične partije in ne bo dopustila, da bi bila ogrožena načela demokracije, ali da bi sprejeli v ustavo odredbe bivšega cesarstva, formulirane pred 71 leti, ki so skrajno reakcionarne.

ŠPANIJA — Franco bo dobil pomoč od Amerike in Anglije in sicer kredit v funtih in dolarjih. Zaradi nekaterih prednosti pri Francu bo dala španiji kredit tudi Portugalska.

TURČIJA — Pol milijona vojakov pod orožjem. Po poročilu Tassa je v Turčiji mobilizirana polmilijonska armada; pod nadzorstvom Angležev pa gradijo velika letališča.

IRAN — Angleži izrabljajo dogodke v južnem Iranu za vmešavanje v njegovo notranje zadeve, pišejo »Lizvestja«. Ob izbruhu stavke v južnem Iranu je prišlo do spopadov, pri katerih je bilo okoli 40 mrtvih in 150 ranjenih, napetost pa še večje angleške čete, ki so jih namestili v predelih južnega Iraka, na meji iranskega Huzistana; čete imajo nalogo skrbeti za »varnost in red«. Nekli iranski časopis pravi, da v samem Iraku širijo vesti, da so Angleži pripravljali takoj zasesti važnejše predele Irana, če bi le najmanjša nevarnost zagrozila njihovim interesom v krajih, kjer se nahaja nafta...

INDONEZIJA — Holandi še vedno vodijo srđite boje proti Indonezijcem. Iz Indonezije poročajo, da se vojne operacije na raznih otokih nadaljujejo. Holandi uporabljajo v bojih tudi tankovske oddelke in napadajo Indonezince s topovi in letali.

ITALIJA — »Ako hočemo, da se usoda naše države izboljša, moramo delati v interesu izboljšanja njenega mednarodnega položaja.« je dejal sekretar Komunistične partije Italije, Palmiro Togliatti. Ob povratku iz Pariza je dopisniku lista »Unita« izrazil svojo nevoljo nad onim delom italijanskega tiska, ki v interesu tujih krogov in agencij širi neumnosti in klevete, s čimer izživa javno mnenje. Togliatti je kritiziral De Gasperijev predlog, da bi odložil rešitev tržaškega vprašanja, kajti odločitev bi pomenila podaljšanje okupacije in breznika, ki ga ta povzroča. Treba je napraviti konec sedanji situaciji, pri kateri je Italija v rokah reakcionarnih skupin, ki zaradi svojih egoističnih ciljev spekulirajo z njenimi problemi in sejejo neslogo med Italijane. — Molotov je v razgovoru s Togliattijem dejal, da je Sovjetska zveza pripravljena pomagati Italiji pri dokončnem uničenju fašizma, dočim branijo Angloamerikanci le svoje imperialistične interese. To se je pokazalo v vprašanju Trsta, kjer so skrbeli, da si zagotove še eno oporišče, da bi sejal razdor med dvema narodoma.

JULJSKA KRAJINA — Stavka v tržških ladjedelnicah. Delavci v tržških ladjedelnicah so stopili v stavko, ki se je udeležuje tudi večina uradništva in sicer zato, ker je ladjedelnice zasedla policija.

Albanija je bila zapadnim zaveznikom dobrodošla samo v času vojne

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Nato je govoril, kako so se dosedaj v svetu pripravljale vojne. Navedena dejstva ter naglica izvedbe referendum v Grčiji, ki je bil prvotno določen za leto 1948, a ga sedaj na vse načine forsira grška reakcionarna vlada, so sumljivi znaki za namene grške in svetovne reakcije.

Navedena dejstva jasno kažejo sedanjo politično situacijo v svetu. Toda za nas velja to, kar je rekel maršal Tito v svojem govoru na Jesenicah, ko je dejal med drugim:

»Danes ni več dveh front, zapadne in vzhodne, vzhodnih in zapadnih držav. Ne! Danes se postavlja vprašanje demokracije, vprašanje resnične demokracije ali pa reakcije. Reakcija je v vseh zapadnih državah, prav tako kot je tudi pri nas. Demokratski elementi so v Ameriki in v Angliji in v vsaki drugi državi. Zato moramo biti danes budni, kot morajo biti budni tudi narodi vseh drugih držav, ki mislijo človečansko, ki mislijo demokratično, ki se žele izogniti novim vojnim avanturam raznih

reakcionarnih imperialističnih klik. Danes sta ti dve fronti: fronta demokracije in miru in fronta reakcije ter vojnih provokatorjev, nikakor pa ne dve fronti — zapad in vzhod.«

Toda maršal Tito je dejal nadalje: »Današnje dobe, ko se še vprašujemo, kdaj bomo ustvarili mir in kdaj se bomo mogli končno popolnoma oddahniti in se z vsemi silami posvetiti svojemu notranjemu izgrajevanju in ustvarjanju boljše bodočnosti, vendar ne smemo gledati kot neke črne perspektive pred seboj. Od nas zavisi enotnost naših narodov, ki predstavlja zalogo naše moči in jamstva, o nam »nobena zunanja nevarnost ne more škoditi. Enotnost naših narodov, enotnost in sloga, enotnost delavskega razreda in kmetov, delovni polet, ustvarjalni polet, vse to je v današnji dobi potrebno, ne da bi gledali, kaj se dogaja v Parizu ali drugod.« Te besede maršala Tita nudijo dovoljno jamstvo nam in vseh svetovni demokratični javnosti, da lahko mirno in z zaupanjem gledamo v bodočnost.

Uspehi delovnih izletov dokazujejo povezavo med delavci in kmeti

Kongres pozdravlja iniciativo delavcev in namembencev iz revirjev, Celja in drugod za povezovanje s kmeti in za pomoč kmetom pri obnovi njihovih v vojni uničenih in požganih domov. Utrjevanje in poglobljanje te zveze med delavci in kmeti, zveze, ki je bila ustvarjena že v toku osvobodilne vojne, je važna dolžnost delavskega razreda.

(Iz resolucije I. kongresa ESZDNJ Slovenije.)

V tej vojni je trpel ves narod. Ni bilo prizanešeno nikomur, razen onim, ki so se postavili v službo okupatorju. Padli so talci, bili pregnani in internirani, sli so v nezaprso in veličastno borbo, delavci, kmetje, izobraženstvo. Porušeni so bili kmečki domovi, delavska naselja, uničevali so naše kulturno življenje, hoteli so, da bi umolknila slovenska beseda in v kamionih so odvažali naše knjige v predelovalnice za papir.

Ne moremo si predstavljati, da bi mogla iz teh borb in trpljenja zrasti drugačna država od naše, v kateri odloča povsem ljudska volja. Ne moremo si predstavljati, kako naj bi se živeli kot orodje dveh strank, ki sta si menjali nacionalnost in državljanstvo, katerih bistvo je bilo vedno profiteljsko usmerjeno, ter zašlo tako zelo, da nosilce teh idej osvoboditve sodi ljudstvo kot narodne izdajalce.

Povezanost delovnega ljudstva, ima torej svoje globlje vzroke, to ni le zunanja parola, to je naša notranja nujsnost, je oblika novega življenja, ki ima na sebi sicer še nekaj nedostatkov, ki jih pa iz dneva v dan ob pravilnem sodelovanju izključujemo. Delavec, kmet, ljudski izobraženec. Življenjska povezanost teh terja predvsem, da stori vsak s svojega mesta čim več za splošno srečo naroda in države. Saj na primer ni zadosti, če bi tekmoval le delavec in nameščeneec, to prav tako velja za kmeta. Da so cene pravilno regulirane, da ni spekulacije in črnoborzijsanstva, je prav tako v interesu kmeta, kakor delavca.

Ce skušamo v tem članku obravnavati vprašanje pomoči delavca kmetom, tedaj je to del tega, kar mora za to povezavo dati delavec. Opozorjajoč pri tem, da to ni nikako dobrokajenje ali vsiljevanje, temveč je to dokaz, da smo se dokončno dvignili iz dobe razklanosti, iz dobe izkoriščanja od strani posameznih, ki je vedno slo v škodo vsega delovnega ljudstva, pa čeprav tega marsikdo v svoji slepoti ni opazil, ali pa je celo še danes od tega spozanja zelo odmaknjen.

Delovne izlete v kmečke kraje je začelo organizirati delavstvo samo. Zo poprej so rudarji žrtvovali svoje dnevne zaslužke za obnovo opustošenih vasi. Poznamo tudi vzgledne primere celjskega delavstva, ki je že lansko leto gmotno podpiralo obubožene kraje. Po podatkih ob zaključku lanskega leta je bilo n. pr. izročeno kmetom v oško-

dovanih krajih samo v gotovini nad 3.000.000 dinarjev. Delovni izleti, o katerih govorimo v tem članku, so drug način pomoči organiziran od strani sindikatov. Tovrstne pomoči ni bilo opaziti le v republikli Sloveniji, temveč tudi v ostalih republikah naše države. Posebno je bila ta pomoč pomembna za časa žetve, kjer sicer ni slo zgolj za pomoč opustošenim krajem, pač pa je bila pomembna z gospodarskega stališča. Tudi v Bolgariji so organizirali delovne brigade za časa žetve. Pri teh je sodelovalo okrog 60.000 delavcev in izobražencev. Sama Slovenija je dala 49 brigad, v katerih je bilo okrog 7000 udeležencev.

Pri nas so delovni izleti hoteli čimbolj pomagati kmetom v opustošenih in poškodovanih krajih. Ze iz časopisnih poročil smo mogli večkrat ugotoviti, da so šle tekstilne delavke v vas s sivalnimi stroji, da so se kovinarji lotili popravilnega posode in orodja. Posebno vzgledni so bili zdravstveni uslužbenci, pa tudi finančni uslužbenci so nudili kmetom pomoč s tem, da so jim izpolnjevali razne prijave in jim dajali potrebna pojasnila, kar se tiče davkov in podobno. V naslednjem bomo skušali na stvarjen način prikazati številno stran pa tudi pomen storjenega dela. Pripomniti moramo, da so podatki pomanjkljivi zaradi tega, ker podružnice niso poročale o vsakem izletu in zato tudi tajništva poročil niso mogla zbrati, kakor bi bilo to potrebno in tudi koristno. Stvari ne mislimo olepšati. Ze taka, kakršna je, zasluži dovolj pozornosti in objave v tisku.

Najprej homo podali pregled krajev, kamor so bili usmerjeni delovni izleti naših sindikatov:

LJUBLJANSKO OKROŽJE:

Podlipoglav, Gameline, Skrilje, Rorte, Lesce, Litija, Polšnik, Moravče, Spodnje Golo, Račica, Ponikve pri Dol. Brezovici, Sv. Križ nad Senožetami, Zalna, Grosuplje, Iška vas, Črnuče, Zagorje vrh, Ziri, Golo, Toško čelo, Zlato polje, Zapotok, Zelimlje, Suša, Visoko, Jamnik, Horjul, Kleče, Cerkljica, Grahovo, Bloke, Sreberje, Zadobrava, Zador, Zeleniki, Dražgoše, Krušovec, Ig in nekatere kraje v Tuhijski dolini.

CELJSKO OKROŽJE:

Sladki vrh, Pilštajn, Planina na Kozjanskem, Dolgo Brdo nad Zagorjem, Jurkloster, Rakitovec, Laško, Zreče, Rogatec, Planina pri Jurklostru in nekatere kraje v Gornji Savinjski dolini ter Kozjanskem.

MARIBORSKO OKROŽJE:

Sv. Martin pri Vurbergu, Ribnica na Pohorju, Beltinci, Rakičani, Cankova, Ormož, Kamnica pri Mariboru, Polensak, Sp. Siko-la, Haloze, Sv. Marjeta, Drezdenica, St. Ili, Trtkovo, Kapela, St. Lenart, Sv. Lovrene v Slov. Goricah, Petrovci, Gor. Radgona, Marjin dvor, Zgornja Kunigunda, Maribor, Jevnica, Čeršak, Slov. Konjice, Radgona, okolica Maribora ter Mursko Soboto.

NOVOMESKO OKROŽJE:

Sodražica, St. Peter, Ribnica, Senovo, Krka, Žužemberk, Vel. Loka, Rakitna, Ponikve na Dolenskem, Rajhenburg, Primostek, Metlika, Krško, Črnomelj, Brežice, Brezje, Tur-nišče, Kočevje, Hotedrsica, Mokronog, Sevnica, Trebnje, ter nekatere kraje v Suhi Krajini.

Kaj je bilo v teh krajih storjenega, je razvidno tudi iz podatkov posameznih zvez, odnosno podružnic. Naj navedemo le nekatere:

TEKSTILNI DELAVCI:

Popravili: 501 raznega orodja, 1737 kom. bišne opreme in posode, 506 kom. obutve in oblačil itd.

ZDRAVSTVENI USLUZBENCI:

Izvršenih je bilo 4026 zdravniških pregledov, 16 obiskov pri dojenčkih, 17 primerov prve pomoči, 664 zobnih ekstrakcij, 351 zobnih plomb, 98 čiščenj zobnega kamna. Razen tega so se pregledali še vodnjaki, greznice, stranišča in podobno.

KOVINARJI:

Popravili: 4 mlaitilnice, 9 slamdreznice, 11 otroških vozičkov, 7 koles. Razen tega so

popravili še 1642 kom. različnega poljedel-skega orodja, 3497 kom. razne posode itd. Največjo pomoč pa so udeleženci storili s tem, ko so v vseh primerih odstranjevali ruševine, popravljali gospodarska poslopja, napeljevali vodovod, posebno prosvetni de-lavci so prirajali razne tečaje in podobno.

Pri tem moramo misliti tudi na uporab-ljeni material, ki naravno ni bil zaračunan. Posebno pomembne so bile v tem pogledu akcije zdravstvenih uslužbencev, ki so raz-delili mnogo sanitetnega blaga ter izdali nad 920 receptov zdravil in drugo. Kovinar-ski delavci, med katerimi so mnogi tudi v službi na železnici ali v tekstilnih tovarnah, so uporabljali številne jeklenke plina, po-cinkane pločevine, razne zakovice, sponke itd. Za popraviljanje čevljev je bilo podar-jeno usnje, grafičarji v Celju so izročili kmetom v Polšniku 4 pluge v vrednosti 36.000 din. Način pomoči od strani delavcev je torej bil zelo širok, pomemben in za opu-štošene kraje koristen.

V naslednji tabeli želimo prikazati v šte-vilkah vse od števila delovnih izletov pa do vrednosti izvršenega dela in materiala v go-tovini in to, kakor smo od tajništva Zvez prejeli. Rekli smo že, da so podatki nepo-polni, saj bi v nasprotnem primeru bilo zaznamovanih več delovnih izletov posebno od strani gradbenih delavcev, poštnih usluž-bencev in še nekaterih.

Kmetijsko orodje, ki so ga grafični delavci iz Celja poklonili porušeni vasi Polšnik pod Kumom, nalagajo na kamion

Naziv zveze	Število delovnih izletov	Število udeležencev	Število obiskanih krajev	Število delovnih ur	Vrednost izvršenega dela in materiala
Zveza tekstilnih	35	1.877	16	10.928	153.995,—
Zveza zdravstvenih	10	400	17	3.200	300.000,—
Zveza železničarjev	5	536	4	2.500	80.000,—
Zveza rudarjev	5	230	6	2.600	233.000,—
Zveza kovinarjev	37	1.102	32	7.658	114.720,—
Zveza poljedelcev	6	3.000	7	27.245	300.000,—
Zveza živilcev	4	132	4	792	6.500,—
Zveza grafičarjev	5	620	7	2.662	60.000,—
Zveza denarnih, zadr.	7	1.369	1	7.029	84.348,—
Zveza občinskih	2	60	3	610	7.320,—
Zveza kemičnih	8	703	8	9.656	115.872,—
Zveza prosvetnih	47	1.262	12	29.863	613.390,—
Zveza PTT	1	19	3	142	2.000,—
Zveza gosp.-upravnih	75	2.050	5	10.100	150.000,—
Zveza finančnih	16	300	6	24.000	150.000,—
Zveza splošna (mešana)	4	396	5	11.632	121.938,—
Zveza gradbenih	7	151	4	900	15.000,—
SKUPAJ	274	14.207	140	150.917	2.507.783,—

Tem delovnim izletom so se ponekod pridružili tudi kulturni nastopi. Res je, da ti niso bili vselej taki, kakršni bi morali v tej naši novi dobi biti, vendar so v posameznih primerih prav lepo dopolnili delovne izlete, ki so s tem le pridobili. V tem pogledu bo treba tudi v bodoče, v kolikor bodo ti izleti še prišli v postev, zelo skrbne priprave tako, da bo spored teh nastopov čim popolnejši. Izginiti seveda morajo razni plehki prizori, pevski nastopi s slageriji in podobno, kar še vedno moremo opaziti. Zato morajo posebno KMS-1, če je potrebno, take puhle nastope preprečiti. Nikakor seveda tudi ne gre, da bi se ti izleti (in tudi dru-

gažni) izpremenili v prazno veseljačenje, ki bi pokvarilo vse ono, kar se je poprej kor-ristnega naredilo.

Pregled delovnih izletov, ki smo ga s tem nakazali, je kljub neopolnosti dokaz, da z dneva v dan prodira misel složnega in skupnega delovanja vsega delovnega ljudstva. Tako, kakor je delavec iskreno pristopil k tej stvari, tako jo je iskreno sprejel tudi kmet. Bilo je sicer skrajna morda enemu ali drugemu nekoliko nerodno, toda povsod tam, kjer je bilo srečanje pogostejše, je bila tudi povezanost vedno bolj iskrena in tovar-ska. Tudi to so velike stvari, ki pripomo-rejo k čim, večji zmaji ljudske oblasti in volje.

J. Jurat.

Iz sindikalnega gibanja

ANGLIJA — Vlada je popolnoma kapitulirala pred monopolisti jekla. Piše »Daily Workers«, ki ostro papada odlok angleške vlade, ki je sklenila ustanoviti kontrolno upravo za železo in jeklo. List pravi med drugim, da izjava vlade, da bo začela z izdelavo načrtov za poddržavljanje industrije in njenih delov, pomeni navadno prevaro.

Stavka delavcev mlečne industrije. V Londonu in Kentu so stopili v stavko de-lavci mlečne industrije in zahtevjao 40 urni delovni teden ter 6 funtov šterlingov tedens-ke plače. V Londonu in nekaterih drugih mestih je zaradi te stavke ostalo nad pol milijona ljudi brez mleka. Poleg delavcev v Londonu in Kentu stavkajo tudi delavci iste industrije v Norfolku in Suffolku.

Angleški sindikati zahtevajo, da se orga-nizacija Združenih narodov zavzame za osvoboditev španskega ljudstva. Na Trafalgar Squareu se je vršil protestni miting, na katerem je generalni sekretar Zveze prevoznih in obalnih delavcev izjavil, da zahteva-jo ne samo enostranske akcije ene države, ampak, da se celokupna organizacija Zdru-ženih narodov zavzame za osvoboditev špan-skega ljudstva in da vzpostavi demokracijo v Španiji. Angleški vladi so poslali resolu-cijo z zahtevo, da prekine diplomatske in trgovske odnose s Francosvo Španijo ter prizna republikansko Giralovo vlado.

Stavkujoči delavci cestne železnice v Montevideu so si priborili svoje pravice. Tritedenska stavka cestno-železniških de-lavcev v Montevideu se je končala s po-polno zmago delavcev; priborili so si izpol-nitev vseh svojih zahtev, tako povišanje mezd in izplačilo vseh zaostankov.

V Južni Indiji je stopilo nad 20.000 že-lezničarjev v stavko. Zaradi tega je ustav-ljen promet na približno dvajsetih progah.

NEMCIJA. — Sindikati v Porurju zahteva-jo poddržavljanje rudnikov. Predstavniki rudarskih sindikatov v Porurju so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo poddržavljanje rudnikov, temeljito čištko uprave načistič-nih elementov in da bi vodstvo podjetij prevzeli sindikati. Zahtevajo pa tudi povečanje mezd in obrovkov življenjskih potreb-ščin za delavce.

JAPONSKA — Stavka 20.000 delavcev električne družbe »Sibaraka«. Po poročilu Tasea je začelo stavkati 20.000 delavcev — članov federacije delavskih zvez električne družbe »Subaraka« v Tokiu. Stavka je tra-jala 24 ur.

BOLGARIJA — Bolgarski sindikati se zavzemajo za grške sindikate. Glavni odbor Splošne zveze bolgarskih delavskih sindi-katov je v imenu delavcev in nameščencev Bolgarije poslal grški vladi protestno brzo-javko, v kateri ostro obsoja zločinski in nezakonit postopek grške vlade proti sin-dikatom in teror, ki se izvaja proti sindi-kalnim funkcionarjem in delavcem. Splošna zveza bolgarskih sindikatov je poslala brzojavko tudi sekretarju Svetovne sindi-kalne federacije z zahtevo, da Svetovna sindikalna federacija posreduje pri Svetu zunanjih ministrov v Parizu. — Za grške sindikate so bolgarski delavci zbrali en milijon levov.

FRANCIJA — Načrt o nacionalizaciji težke industrije sprejet. Generalna konfe-deracija dela v Franciji je sprejela načrt o nacionalizaciji težke industrije.

URUGVAJ — Splošna stavka v pristani-šču Montevideo se nadaljuje in širi. Na splošni konferenci nacionalne federacije delavcev pomorskega prometa so sprejeli resolucijo, da se nacionalna federacija pri-družuje stavki in da se napravi vse po-trebno za ustavitve dela po vseh prista-niščih Urugvaja. — Pristanišče v Monte-videu je popolnoma paralizirano, v službo so prišli samo nadzorniki in osebe prista-niščne uprave.

AFRIKA. Tudi rudarji-Evropci v Zlatem rudniku v Johannesburgu stavkajo. O stav-ki rudarjev-domačinov in rudniku zlata v Johannesburgu smo že poročali, ker pa lastniški rudnikov niso hoteli delavcem ugo-diti in jim povišati plač, so takoj po pro-glasiitvi stavke rudarjev-domačinov, prenehali z delom tudi rudarji-Evropci.

Tovarišica dr. Thuma pregleduje šolske otroke

Parada dela v Ajdovščini

V nedeljo je Ajdovščina praznovala svoj praznik dela. Ljudstvo iz vse zone B se je zbralo, da tu pokaže, kaj zmore slovenski narod, ki je trdno odločen živeti. Tudi pre-bivalci iz vseh predelov Slovenije so pri-hiteli v Ajdovščino. Iz vsega govorenja in obnašanja ljudi si spoznal njihovo od-ločnost in borbenost. Koraki so trdi, besa-da stvarna, giblj odločni, poteze obraza izražajo energijo in voljo. Prednjačila je mladina, ki je tudi v pesmi izražala ho-tenje malega naroda, hotenje po samostoj-nosti, po uspehih, pripravljenosti na borbo in zahtevo po življenju.

Vsi prizori teh dni, bistvo in jedro teh manifestacij je bilo isto kot v letih osvobodilne obrbe, isto kot v desetletjih pro-fitašistične borbe, isto kot v stoletjih na-cionalne borbe. Kot je ta narod v komaj minuli preteklosti z orožjem osvobojeval svojo zaslužnjeno domovino, tako jo danes, z isto odločnostjo in z isto borbenostjo obnavlja.

Preveč je narod preživel, da bi ne znal ceniti svoje svobode. To ljudstvo že sto-letja prenaša posledice imperialističnega vandalizma italijanske gospode. Pred njim se razprostirajo gola rebra kraškega po-gorja, katerega gozdovi so bili oropani od beneških močetev, da so sezidali Be-netke, ki so stoletja strahovala in ropala takratno človeštvo. Potomci te gospode so rekrutirali sinove slovenskega naroda ter jih pošiljali iz imperialističnih motivov v boj proti samostojnosti Abesinije in Španije. Slovenska dežela jim je služila kot zbiralna baza za fašistični vojni po-hod v Evropo. Po zahtevah istih spletkar-jev naj bi služila tudi v bodoče kot odsko-čna deska proti slovenskim narodom.

S svojo manifestacijo je hotelo ljudstvo javno in nedvoumno dokazati svoje stališče. Manifestacije so izražale dva glavna mo-menta. Na eni strani so bile parada dela na vseh področjih. Na drugi strani pa za-htevo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji. V okreplitev druge zahteve vidimo na vseh obnovljenih hišah, kakor tudi na rebri pož-ganih domov gesla »Tu smo Slovenci«.

»Zahtevamo priključitev k Titovi Jugosla-viji« itd. Na skalmaten grebenu Nanoške-ga pogorja je vdelan ogromen napis, se-stavljen iz električnih žarnic: »Tito«.

Na Titovem trgu v Ajdovščini stoji ve-lika deska z naslovom »Okrajni tekmo-valni načrt. Rezultati tekmovanja«. Tu so imena vseh vasi okraja z navedbo uspehov tekmovanja. Iz rezultatov je razvidno, da je samo ta okraj zbral za obnovo nad 2 milijona lir ter opravil delovnih ur v vred-nosti 7 milijonov 128 tisoč lir.

Sobota je bila posvečena raznim fizkul-turnim tekмам in kulturnim prireditvam. Tako so nastopili tekmovalci v peteroboju, kolesarske tekme itd. Zvečer je bil na Tivo-vem trgu nastop pevskega zbora JA »Sreč-ko Kosovela«. Ulice so bile nabito polne ljudi. Povsod so peli in rajali, tako, da ni bilo mogoče dognati, kje je bilo to veselje predvideno in organizirano in kje »social-no. Mesto je bilo razsvetljeno kot po-dnevni.

V nedeljo zjutraj je bilo že ob prvih urah po ulicah vse živo. Ljudje so hodili v sprevedih ter sam nisi prav za prav vedel, kem ta živa reka vodi. Miličniki so se v premikanje vmešavali samo toliko, da se je reka vila po desni gor in levi nazaj. Kmalu po 9. uri se je začela povorka pod geslom:

Parada dela

Ogromna Titova slika, ki so jo nosili štirje delavci, je začela sprevod. Sledile so sindikalne zastave, godbe, mladina in morje slovenskih in italijanskih zastav. Nosili so slike Stalina in Kardaeva. Gari-baldinci so nosili ogromen napis v itali-janščini: »Trst, Gorica, Reka in Tržič zahtevajo pravico in svobodo.« Zastopano je bilo SPD iz Trsta in Gorice v turistovski-h nošah. Strumnih korakov so sledili pevci »Srečka Kosovela«, sprejeti z burnim aplavzom. Naša vojska je bila represen-tirana z vsemi svojimi rodovi, telovadci, smučarji itd. Skupine po 20 telovadcev so nosile na ramenih 2 telovadca, ki sta dr-žala rdečo zvezdo in po eno črko. Vse slika.

pine so skupaj sestavile parolo: »Naša Ar-mija.«

Simboličnemu delu povorka je sledila parada dela s prikazom naše industrije, poljedelstva, gozdarstva, trgovine in pro-meta.

»Najbolj je izstopila lesna industrija iz Ilirske Bistrice ter rudarji iz Idrije. Samo rudarji so dali za obnovo 3 milijone 700 tisoč lir ali povprečno vsak rudar 13.04% svojega zaslužka. Potrebno bi bilo, da se vsak izmed nas za trenutno ustavi pri tej številki in naj pomisli, kaj pomeni prostovoljno žrtvovati 13% svojih dohodkov.

Na stotine zanimivih in privlačnih pri-zorov je bilo videti v povorki. Poljedelstvo je pokazalo ves proces od setve do mla-čve. Na zadnjem vozu se je peljala primor-ska družina, zbrana po trudopolnem delu v domači kuhinji, kjer je gospodinja v za-bavo vseh gledalcev kuhala v velikem kot-lu nacionalno primorsko jed — polento. Bogato je bila zastopana produkcija vina, sadja in lesa. Člani sindikalne podružnice lesnih delavcev iz Trnovskega gozda so sekalj debla, žage iz raznih krajev Primor-ske so rezale deske in mizarske delavnice so izdelovale pohištvo in druge izdelke. Na eni teh delavnic je bil napis »Lenuhov ne sprejemamo v službo«. Sindikalna po-družnica iz Pirana je prikazala produkcijo soli itd. itd. Posrečen je bil prikaz, kako člani civilne policije krajejo Urnine pa-kate. — Prizor je vzbudil veliko smeha.

Z navdušenim ploskanjem so bile spre-jete mladinske delovne brigade Broko-Banoviči. Vsi so bili opremljeni s krampi in lopatami.

Iz vse povorka, ki je prikazala in doka-zala, da je zona B s 27 milijoni kredita naredila za obnovo vrednosti za 268 milijonov lir, je iz gesel, slik, vzklikov, pesmi in obrazov in src prekipela ena sama želja, ena sama zahteva: Tito — Primor-ska te kliče!

Popoldanske prireditve in govori

Računajo, da je bilo v nedeljo v Ajdov-ščini nad 100 tisoč ljudi. Od tega se jih je nad 60 tisoč udeležilo popoldanskih pri-reditev. Toliko ljudi Ajdovščina še ni vz-dala. Na častni tribunai so bili poleg dru-

gih sekretar SNOS-a tov Fran Lubej, pred-sednik FLS in minister VLRS tov. Zoran Polič itd. Narodni plesi, izvajani od folklor-ne skupine iz Ljubljane, plesni venček »Panonska suša«, tek čez zopreke, izvaja-n od fizikturnikov JA, nastoj, pevskih zborov itd. itd. so gledalce tako prevzeli, da so odhajali z letališča omamljeni in prevzeti od veličine vtisov.

Po končanem dopoldanskem sprevodu so govorili zastopniki primorskega ljudstva. To slaynostno zhorovanje je otvoril tov. Primožič. V svojem otvoritvenem govoru je očrtal težkoče, s katerimi se mora ljud-stvo boriti, a kljub temu žanje uspehe, ki presegajo vsako pričakovanje. »Nekatere vasi so s svojim udarniškim delom pre-segle kredite za 18 krat. V trimesečnem tekmoivanju je bilo v zoni B obnovljenih 1492 poslopij. Največje uspehe so dosegli okraji: Idrija, Ilirska Bistrica, Vipava in Tolmin.

Kot zastopnik vojske je pozdravil zbra-

Ob paradji dela v Ajdovščini

Konferenca slovenskih kovinarjev v Celju

Dvig proizvodnje ter duhovna prevzgoja delovnih množic sta najosnovnejši nalogi sindikatov

Dne 25. in 26. avgusta se je vršila v Celju konferenca Zveze kovinarjev Slovenije.

Celjski kovinarji, ki so ponosno sprejeli v svoji sredi delegate kovinarjev iz vse Slovenije, so izkoristili konferenco, da so pokazali obilne sadove svojega požrtvovalnega dela na polju prosvete in fizkulture.

Na predvečer konference je Krajevni odbor zveze kovinarjev iz Celja priredil v Domu Osvobodilne fronte uspešno kulturno prireditve, ki je obsegala pozdravno pevsko s točko, katero je izvedel delavski pevski zbor iz Gaberja pri Celju ter štiridejanski »Za svobodo«, ki se jo vprisrčili kovinarji celjske »Cinkarne«. Med odmori je igral vrhovni orkester kovinarjev tovarne emajlirane posode. V nedeljo popoldne so ob veliki udeležbi delegatov, celjskega delavstva in ostalega občinstva otvorili novo

navedel uspehe in pomanjkljivosti dosejanega dela v političnem in organizacijskem smislu. »Ortopedski zavod IV. armije v Ljubljani je dosegel prvo mesto v tekmovanju te stroke v državi. Jeseniški kovinarji so bili proglašeni za najboljši delovni kolektiv v Sloveniji. Število organiziranih kovinarjev je naraslo na preko 16.000. Odstotek organiziranih kovinarjev v Sloveniji je skoraj stodontoten. Toda osnovne naloge t. j. dvigniti politični nivo članstva, da bi vse te uspehe in še večje v bodočnosti dosegalo z zavestnim delom in postalo vodilno med delovnimi množicami, še nismo dosegli,« je dejal tovariš Sturm.

Nato je navedel nekatere napake. Do čim so imele večje podružnice po štiri in več političnih sestankov na mesec, odpade na manjše podružnice, od katerih so ne-

lahi od zgoraj, brez sodelovanja delavstva; 3. tekmovalje je bilo preveč enostransko; 4. uspehi posameznikov ali skupin se niso pravilno ocenjevali in nagrajevali. Primer: tovarna v Mutli, ki ima 150 delavcev, je proglašila 50 udarnikov, »Titan« Kamnik, ki je večje podjetje, pa samo enega. 5. Vzgoja strokovnih kadrov je premajhna.

Kulturno — prosvetno delo

Tov. Žižek Jože je podal pregled kulturno-prosvetnega delovanja podružnic. »Mesec januar, februar in marec lahko imenujemo četrtletje napredka kulturno-prosvetnega delovanja kovinarjev,« je izjavil referent. Vse podružnice so proučile Ustav. Okoli 82 podružnic je v svojem krogu obdržavalo proslave, imelo sestanke in se množično udeleževalo manifestacij. 45% podružnic je imelo odrske odseke, 39% pevske zbornice, 17% lastne godbe in orkestre, 37% študijske krožke, 45% politična predavanja in 31% knjižnice.

V poletnih mesecih je kulturno delovanje nekoliko popustilo. Glavna napaka pri kulturno-prosvetnem delu je ta, da pod izrazom kultura in prosveta smatramo le kulturno umetniško življenje. Pozabljamo pa, da je predvsem politična vzgoja naših kadrov prva in najvažnejša naloga kulturno-prosvetnega delovanja podružnic. Zasedanje političnih dogodkov, individualni študij marksizma-leninizma ter na to izmenjavna misli na študijskih krožkih, temeljito poznavanje zakonov in strokovni dvig naših kadrov, to so primarne naloge v zvezi s kulturno prosvetnim delom članstva. Prav tako pa so važni pravilni organizacijski prijem pri kulturno-prosvetnem delu, pri čemer se je treba izogibati premajhnih in neživiljenjskih odsekov v podružnicah ki so premajhne za kulturno-prosvetno delo, temveč je treba napotiti delavstvo v odgovarjajoče centre pri KOZ ali pa v odgovarjajoča večja kulturno-prosvetna društva.

Tudi na fizkulturem polju so bili doseženi lepi uspehi, toda fizkulturem polet zajema še vedno preozek obroč delavcev. V tem pogledu nam lahko služi za vzgled fizkulturem delo v Sovjetski zvezi, kjer je okrog 70% vsega športa v rokah sindikatov.

Diskusija

Po vsakem referatu je sledila izčrpna diskusija, ki je osvetlila še marsikako nejasno vprašanje.

Delegat KID Jesenice je poudaril kot težko napako familiarnost podružničnega odbora. Sindikalni funkcionarji tvorijo ozek krog, ki odriva od dela ostale delavce. Delegat tovarne letal v Mariboru je navedel, da se je mnogo zboljšalo delo podružnic z ustanovitvijo sindikalnih aktivov v obratih. Delegat iz Kamnika je govoril o nesramnem izkoriščanju vajencev, ki ga še vedno prakticirajo nekateri obrtniki. Z navdušenjem je pozdravil iniciativno predsednika vlade LRS Mihe Marinka o ustanavljanju okrajnih delavnic, kjer bodo našli vajenci boljše zaposlitev. V tovarni verig v Lescah vladajo nezdrave razmere v podružnici. Delo podružnic ovirajo tako nezavedni nameščenci kakor tudi nekateri funkcionarji, ki vzgajajo solunstvo. V tovarni »Sava« Jesenice so bili poizkusi tajnega preplačevanja strokovnjakov, da bi se odtegnili državnemu sektorju. V tarifni politiki je vladal kaos. Sedaj je na delu tarifna komisija, ki dela na sledeči način: Najprej se delavci na skupinskih sestankih ocenijo sami med seboj po svojem delu. Nato se pristopi k kategorizaciji delavcev po uredbi o mezdah in plačah, za tem pa se postavijo norme, pri katerih se uvede progresivno plačevanje. Statistika dokazuje, da sedaj padajo cene, zaslužek delavcev pa se dviga, istočasno pa se večja produkcija. Delegat KID Jesenice je opozoril na slabe šolske in strokovne uspehe tiste mladine, ki je preobremenjena s političnim delom, dočim mladina, ki se nikjer ne udeležuje, izdeluje v šolah z odličnim uspehom. Vajence in dijake se zato ne sme obremenjevati enako, kot ono mladino, ki je že samostojna.

Vsi delegati so poudarili težave s stanovanjskim problemom, vsled česar je treba pohiteti z ustanavljanjem stanovanjskih zadrug. Diskusija o tekmovalstvu je pokazala nujno potrebo po takojšnji uvedbi akordov in norm, kjerkoli je to mogoče. Izredne koristi so pokazali tudi grafikon ter tekmovalne zastave.

v dvig produkcije, kakor tudi v političnem, kulturnem in fizkulturem oziru. Pokret udarnikov in izumiteljev je treba širiti. Če je 800 delavcev v tovarni, je cilj, naj bodo vsi udarniki. Dalje je navajal, da je treba voditi računa o srednjih in zao-stalih delavcih. Za norme je dejal, da so življenjsko vprašanje vsega našega naroda. Nato je govoril o potrebi, naj strokovnjaki ne skrivajo svojega znanja, temveč naj vzgajajo nove strokovnjake in naj se priten ne bojijo, da bodo brezposelni, ker bomo v kratkem rabili še 50.000 kovinarjev.

Sklepi

Na kraju konference so bile podane sledeče naloge za tekmovalce:

1. Vsak delovni kolektiv mora takoj pristopiti k postavitvi novega načrta tekmovalja ali izpopolnitvi starega, ta načrt naj bo v skladu s proizvodnim programom podjetja.

2. Sleherni delavec-ka, mora biti podrobno vpoznan s programom proizvodnje podjetja. Načrt tekmovalja se mora podrobno prediskutirati na obratnih sestankih, da bo vsak zaposleni poznal svoje naloge in delo, za vsak mesec, teden in dan, da bo vedel, koliko mora napraviti, ako hoče izpolniti ali prekoračiti načrt tekmovalja.

3. Tekmovalje naj se ne vrši samo med tovarno in tovarno, temveč tudi med posameznimi oddelki v tovarni. Posamezni delavci-ke naj napovedujejo tekmo drug drugemu za vsak dan pri enakem delu, kdo bo več produciral.

4. V svrhu pravičnega razvoja in ocenjevanja uspehov in napak tekmovalja je treba postaviti sposobne delavljne tekmovalne komisije, katere bodo vodile evidenco, statistiko tekmovalja in delavstvo vsakotjedensko na kratkih sestankih obveščale o poteku, uspehih in napakah tekmovalja, dajale te podatke podružničnim odborom za poročila na višje forume.

5. Ustanovijo naj se po vseh večjih tovarnih prehodnih nagradnih zastave za tedensko tekmovalje. Te zastave naj prejme vsak mesec najboljši obrat kot imajo to na Jesenicah. Za posameznike pa naj se ustanovijo male prehodne zastave, katero naj prejme najboljši delavec v obratnem medsebojnem tekmovalju in naj jo ima pred seboj na stroju ali vidnem mestu svojega dela.

6. Vsak delavec-ka naj tekmuje v izpopolnitvi lastnega strokovnega znanja in v tem, da pomaga v vzgoji manj sposobnega produktivnega kadra.

7. Prva in največja naloga podjetja, obrat, del. zaupnikov in sindikalne podruž-

nice mora biti postavitve pravičnih norm dela pri vseh delih. Kjer je mogoče, je treba preiti na akordno delo ali sistem premij za prekoračenje norme. Na ta način bo storitev večja, delavski zaslužki pa bodo boljši. Pri tem pa se seveda ne sme pozabiti na kvaliteto.

8. Udarnikom in izumiteljem je treba posvetiti največjo pažnjo. Nuditi jim je treba vso pomoč v tehničnem in materialnem pogledu. Paziti se mora, da bodo ocenjevanje njihovih uspehov pravične in nagrade primerne finančnemu uspehu za koristi skupnosti ter njihovega delu.

9. Strokovnemu kadru je treba posvetiti največjo pažnjo ga pravilno nagrajevati, mu pomagati v konstruktivnem delu in se učiti od njegova znanja.

10. Napovedati je treba nelprozno borbo proti delovni nedisciplini in simulantstvu, tatvini, sabotaži in razbijanju naše neenotnosti, zavedajoč se, da bo sovražnik poskušal škodovati nam na gospodarskem polju, ker na vojaškem in političnem ni uspel.

11. O vseh naših uspehih in napakah ter načinu odstranjevanja teh napak je potrebno poročati redno v določenem roku višjim forumom, da bo možen pregled tekmovalja za vso našo javnost, za vso državo.

12. Da bo moglo naše delavstvo izpolniti vse gornje in druge naloge, ki se danes postavljajo pred njega, ga moramo vzgajati politično, strokovno, kulturno-prosvetno, da bo njegovo delo zavestno, da bo pravilno razumelo, da njegovo žrtvovanje ni za druge, temveč za njegovo smega, za njegov narod, za njegovo ljudsko državo. Istočasno pa mu morajo vsi naši forumi posvetiti največjo pažnjo v pogledu njegovega gospodarsko-ekonomskega življenja, mu v tem pogledu nuditi vso možno pomoč, ravnotako pa je potrebno stremeti za izboljšanje zdravstveno-higijskih prilik pri delu v tovarni in v delavčevem privatnem življenju. Paziti je treba na zdravstveno in življenjsko varnost na delu, da bo čim manj obolenj, nesreč, invalidnosti in smrtnih slučajev, da bo delavstvo lahko zdravo, fizično sposobno in zadovoljno ustvarjalo za srečo delovnih množic, moč in prospeh naše Titove Jugoslavije.

Konferenca slovenskih kovinarjev v Celju je bila zelo izčrpna in vsestranska. Slovenski kovinarji, kladivarji boljše bodočnosti jugoslovanskih narodov so zvesti svoji borbeni tradiciji. Zato smo lahko prepričani, da bo celjska konferenca rodila svoje sadove in da predstavlja nov mejnik slovenskih kovinarjev in ostalega slovenskega delavstva na fronti dela.

Minister Fran Leskošek med delegati kovinarske konference v Celju

cesto k stadionu, ki so jo zgradili s prostovoljnimi delom kovinarji »Cinkarne«, tovarne emajlirane posode ter fizkulturem. Na stadionu, ki je sedaj preimenovan v »Fizkulturem park Borisa Kidriča«, so odkrili spomenika generalistu Stalinu in maršalu Titu, nakar je sledil fizkulturem nastop FD »Olimpa«, pri katerem nastopajo večina celjski kovinarji, ki so z vztrajnim in požrtvovalnim veževanjem dosegli zavidljive uspehe. Na prireditvi sta bila postavljena dva nova jugoslovanska in dva slovenska rekorda. Zvečer je bil v Domu Osvobodilne fronte koncert celjskih delavskih pevskih društev. Vsem tem prireditvam je med drugimi gosti prisostvoval tudi minister za industrijo in rudarstvo LVS tov. Fran Leskošek.

Konferenca sama se je pričela v nedeljo zjutraj v Domu Osvobodilne fronte. Navzoči gostje: minister za industrijo in rudarstvo LVS, Fran Leskošek, Rudolf Ganžiti, zastopnik ministrstva za delo, Dušan Čorković, tajnik Centralne uprave Zveze kovinarjev Jugoslavije, Stjepan Božičković, predsednik sekretariata kovinarjev Hrvatske, Tone Dolinšek, predsednik Glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije, Popit Franc, sekretar OOOF Celjskega okrožja ter zastopniki kovinarjev iz Trsta in Julijske krajine, ki so bili deležni posebne pozornosti, so pozdravili konferenco ter ji želeli največjega uspeha.

Poleg nagovora člana delegacije kovinarjev iz Trsta in Julijske krajine, ki je v italijanskem jeziku izrazil slovenskim kovinarjem pozdrave bratov kovinarjev onstran krivičnih meja, so navzoči delegatje s posebno pozornostjo sledili nagovoru ministra Leskoška, ki je na kratko prikazal dosežane gospodarske uspehe v Sloveniji, nato pa je opozoril kovinarje na velike naloge, ki jih čakajo v bodočnosti. »Nekod smo se na podobnih konferencah prepričali, katera politična skupina bo vodila kovinarsko organizacijo, danes pa kujemo načrte, kako bomo gradili in dogradili domovino,« je dejal tovariš minister. »Ustvariti moramo čimprej težko industrijo,« je nadaljeval »če hočemo uspešno zgraditi domovino in jo zavarovati proti zunanjim sovražnikom«. Nadalje je navedel gradnjo novih strojnih tovarn, tovarne za kolesa, za ure itd., kar bo zgrajeno že v bližnji bodočnosti. Odločne besede ministra Leskoška so zbrani delegatje sprejeli z viharjem navdušenjem.

Predsednik Glavnega odbora Enotnih sindikatov tov. Tone Dolinšek je iznesel nekaj svojih nadvse zanimivih vtisov iz potovanja jugoslovanske delegacije po Sovjetski zvezi. Prikazal je ogromno in vsestransko delo sovjetskih sindikatov, ki so v razvoju in v obrambi Sovjetske zveze odigrali odločilno vlogo. Sovjetski sindikati, v katerih je včlanjeno preko 27 milijonov članov, so z uspehom izvršili svojo največjo nalogo: prevzgojili so milijonske množice mestnega in podeželskega prebivalstva v nove ljudi ter v strokovnjake. Tov. Dolinšek je med drugim navedel tudi to, da so se delavci v sovjetskih tovarnah učili, kako so mogli slovenski sindikati dopustiti poraz Osvobodilne fronte na volitvah v Radgoneskem okraju, kar dokazuje, kako so sovjetski delavci podrobno informirani o političnih dogodkih v svetu. Dalje je iznesel delegatom tudi nasvet sovjetskih delavcev, naj storijo vse, da bi se v Jugoslaviji čimprej dogradila težka industrija. Na koncu je povedal, da sovjetski delavci naravnost ljubijo jugoslovanske delavce ter jim pošiljajo svoje najtoplejšje pozdrave.

Ob zaključku slavnostnega dela konference je tajnik Zveze kovinarjev Slovenije tovariš Sturm Anton predlagal, naj se odpošlje resolucijo našim voditeljem. Med drugim so odposlali resolucijo tudi vojaškemu tolststvu IV. Armade, v kateri zahtevajo najstrožje kazni za obtožene vojne zločince.

Politično organizacijski referat

V ponedeljek zjutraj se je vršila delovna konferenca. Tajnik Zveze kovinarjev Slovenije tov. Sturm Anton je podal politično-organizacijski referat, v katerem je

katero sestavljene iz več manjših delavnic le po en sestanek na mesec, ali niti tega ne. Podcenjevanje pomena politične vzgoje je imelo za posledico nazadovanje vsega ostalega dela v nekaterih podružnicah. Nadalje je omenil zamernarjanje mladine in žena. Ponekod obstojijo podružnični odbori iz starcev s preživelimi nazori. Jasno je, da take podružnice ne morejo delati pravilno. Zato je treba omogočiti zaposlitev v čim večjem številu, in jim prepustiti fizično lažja opravila in službe.

Se vedno se opaža nepravilen odnos delavcev do podjetij državnega ali privatnega sektorja, kar se odraža v primerih zagovarjanja privatnih podjetnikov ter lo. kalpatriotičnega nerazumevanja potrebe po premeščanju strojev itd., kot je to bil slučaj v livarni »Jugo-Metro« v Mariboru. Pri nekaterih podružnicah se opaža ozko gledanje na splošne interese, ker se brani oddati denar od prostovoljnega dela Hipotekarni banki v Beogradu v »Fond za obnovu«. Taki delavci se še vedno ne zavedajo, da ne more biti močne in srečne Slovenije brez močnih in srečnih ostalih republik. Poleg tega pa pozabljajo, da je dobila tudi Slovenija iz tega fonda 1.600 milijonov din za obnovo in še posebej 100 milijonov din za gradnjo stanovanj.

Politično delo se marsikje še omejuje na suhoparne in nekonkretne sestanke. Važne politične dogodke je treba tolmачiti mimogrede med odmori v tovarni. Nato je govoril o Krajevnih odborih zvez, katere je treba okrepiti. Njihova glavna dosežanja napaka je bila v tem, da niso dovolj obiskovali podružnic. Važno je tudi ustanavljanje stanovanjskih zadrug. Dolžnost sindikatov je, da očetovsko skrbijo za najrazličnejše potrebe svojih članov.

Fizkulturem nastop FD »Olimpa« ob priliki kovinarske konference v Celju tek na 1500 m

Tekmovalje

Tov. Brolih Jernej je podal referat o tekmovalju.

V tekmovalju je zaradi nerazumevanja njegovega pomena nastal ponekod zastoj. Prvo mesto v prvomajskem tekmovalju je nedvomno dosegel delovni kolektiv jeseniških kovinarjev. Njegovi uspehi so sledeči: Proizvodni program je prekoračil za 6,41%, kvaliteto je izboljšal za 18,15%, v štedenji na materialu je dosegel 22,7%, v znižanju cen pa 5,13%. ProstoVOLjnega dela je izvršil 405.738 ur ali 6.550.782 dinarjev, povprečno na vsakega delavca in nameščena 1691 dinarjev. Kjerkoli so sindikalni aktivisti razumeli svojo nalogo, jo delavstvu pravilno objasnili ter jo spoznavno z njim in z vodstvom podjetja izvajali, so bili doseženi krasni rezultati. Pomanjkljivosti dosežanj tekmovalja so bile sledeče: 1. premajhna politična aktivnost; 2. načrti tekmovalja so se de-

Kako delajo hrvaški kovinarji

V preteklih dneh se je vršila v Zagrebu prva konferenca Zveze delavcev in nameščencev kovinske industrije Hrvatske.

Na konferenciji se sodelovalo okrog 100 delegatov, ki so v stvarni, obsežni diskusiji, v resnem razpravljanju, pravilnem prikazovanju težko in problemov sindikalnih forumov na terenu, pokazali, kako velik napredek v delu so napravile organizacije kovinarske Zveze.

Večina problemov Zveze kovinarjev je enaka problemom ostalih proizvodnih sindikalnih organizacij: šibkost organizacije, nezadostni kader sindikalnih voditeljev, premajhna skrb za vsakodnevne ekonomske probleme delavcev, pomanjkanje množičnega kulturnega življenja, neproduktivno tekmovalje, norm, načrtnega dela, nezadostna pažnja mladini in vajencem.

Premalo pažnje se je polagalo na preiskrbovanje delavcev. Tak konkreten primer se je zgodil v Slav. Brodu, v tovarni vagonov, kjer je 1700 delavcev in nameščencev dneve in dneve čakalo na tobak in cigarete, ko pa je pošiljaka prispela, se je razdelitev izvršila popolnoma nepravilno. Takih pojavov prav gotovo ne bo več, če se bo sindikalna podružnica bavila tudi z reševanjem vsakodnevnih problemov v podjetju.

Tarifno politiko je Zveza izvedla dosledno na celem ozemlju republike. Najdejo se še posamezniki, ki postavljajo zahtevo po zvišanju plače in to preko uredbe in kvalifikacije, vendar je danes, ko je realna plača zvišana za 50% in ko se lahko z novimi uspehi v proizvodnji še dalje poviša, vsaka taka zahteva nepravilna in vedno redkejša. Treba pa je brez odlašanja odpraviti še morebitne napake. Stremeti je treba za tem, da se z uvajanjem norm in dviganjem strokovne sposobnosti polkvalificiranih delavcev, zvišajo dohodki širokim slojem kovinskih delavcev.

Konferenca je ugotovila, da se v preteklem letu ni posvečalo dovolj pažnje strokovnim kadrom in vajencem. Kako bo Zveza kovinarjev v Hrvatski razširila svoj strokovni kader za 20.000 delavcev z ozirom na akorajšnje povečanje črne in ostale

metalurgije, je vprašanje, ki se ne da odlagati.

Stevilo vajencev je kar lepo. In ti so velik in važen del bodočega strokovnega kadra. Ugotovljeno je, da so bili do sedaj po večini vajenci prepučeni sami sebi, vplivu ulice in da se tako njihovo znanje ni dvigalo in razvijalo v razmerju z učno dobo. Tako je v ladjedelnici v Splitu od 32 vajencev uspešno zaključilo šolo le 12. Prav gotovo je tu slabost sindikalne podružnice in uprave podjetja.

Prvomajsko tekmovalje kovinarjev, ki se je razvil v vsakem najmanjšem podjetju, ustvarja nov revolucionarni odnos do proizvodnje in gospodarskega utrjevanja dežele. Tekmovalje ne preneha, temveč prehaja v vedno nove oblike dela, katere rušijo vse stare neracionalne oblike in norme dela.

Iz izkušenj novembraškega tekmovalja je konferenca ugotovila, da so se podjetja, ki smatrajo za tekmovalje prekurno delo, kar pa je vsekakor napačno, prav tako so primeri, kjer ni v podjetju napravljen niti tekmovalni načrt in delavcem niso znane niti obveze. Zelo se zavira tekmovalje, kjer niso še postavljene norme in dela po pravilniku le nekaj delavcev.

Doseženi so bili pa tudi izredno lepi uspehi, kar nam potrjujejo nagrada podjetja, kolektivni in proglasitve lepega številca udarnikov, ki pa še vedno ni zadostno. Vsi ti uspehi so plod visoke zavesti in borbenosti kovinarjev.

Znatna pomanjkljivost in neaktivnost pa se je občutila v razvoju kulturno prosvetnega dela. Sindikalnim organizacijam ni uspelo zainteresirati delavstvo v širino; tak primer imamo v Zagrebu, kjer 53 podružnicam ni uspelo ustvariti močnejšega kulturno-prosvetnega aktiva.

Da se s takim stanjem prekine za vedno, so delegati pristopili k aktivizaciji pasivnih intelektualnih kadrov v podjetjih, istočasno pa seznanjajo delavstvo z napredno idejo marksizma-leninizma.

Konferenca je zaključila delo z resolucijo, v kateri so vnešeni vsi važnejši sklepi in predlogi.

Oglejmo si slavnostne igre na Jesenicah!

Kdor je videl lansko leto mogočno manifestacijo jeseniškega proletariata »Gorenjska v svobodo«, katere se je udeležilo nekaj tisoč ljudi, tega bo gotovo tudi letos pritegnil letak s Sloveno in narodni noši in bo prišel v bližnjih dneh na Jesenice.

Letošnje slavnostne igre so zamišljene še v večjem obsegu kot lanska prireditve. Vršile se bodo ves teden od 1. do 8. septembra. V njih bo prikazan ves napredek na kulturno-prosvetnem polju, ki služ, danes izobrazbi in vzgoji delovnega ljudstva. V tem tednu bodo dvignjeni iz pozabe naši folklorni zakladi, ki postavljajo Slovence na visoko kulturno raven med evropskimi narodi. Ozivljenj bodo mnogi stari običaji, šege in navade, plesi in vse, kar daje Slovencem posebnost, Jeseniški prosvetni delavci so krepko prišli za delo in bodo pokazali, kaj more ustvariti delovno ljudstvo na kulturno-prosvetnem polju v enem letu poleg svojega vsakodnevne dela. Povabljeni so tudi vse kulturne skupine iz Slovenije, da pri teh igrah pokažejo svoje uspehe na prosvetnem polju, ki mora v današnjem času služiti napredku delovnih množic.

S prostovoljnimi delom smo Jeseničani v rekordnem času zgradili novo amfiteatralno letno gledališče. S teras imajo gledalci mogočen pogled na oder, ki je razen prednjega dela ves naraven. Pet ojačevalcev bo neprestano sproti informiralo obiskovalce o

vseh podrobnostih programa in dajalo navodila.

Da ne bo zastojev in iskanja, bodo vodilji spremljali skupne, jih vodili na zborna mesta ter jim kazali prenočišča in menze, v katerih bodo na hrani. Vsak pravčasno prijavljeni udeležence bo dobil pri izhodu iz postajnega poslopja v ovitku vse potrebne bone in navodila. Vsi interesi naj pohite s prijavitvami pri svojih sindikalnih podružnicah oziroma pri Putniku, kjer bodo prejeli legitimacije in znak, kar bo služilo kot vstopnica k prireditvi in bo dajala pravico do znane voznice. Polovična voznina je že odobrena, zaproseno pa je ponovno za 75% popust, ker bi se s tem omogočilo obisk mnogim, posebno še našim bratom Primorcem, katerih je sedaj prijavljenih okrog tisoč. Putnik bo oskrbel posebne vlake, ki bodo omogočili obisk vsa kenu, ki želi prisostvovati tej veliki manifestaciji skupno z našimi primorskimi brati. — Filateliste bo najbrž razveselila vest, da bo jeseniška pošta uporabljala v teh dneh poseben šesterociglat žig v rdečem tisku z napisom »Slavnostne igre na Jesenicah«.

Gorenjska vas vabil v teh dneh hoče dati duška svoj: radosti, oživet; folklorne zaklade in manifestirati; progresivno pot delovnega ljudstva na vseh poljih dejstevovanja.

Delovne norme so del splošne organizacije dela

»Izgraditi novo disciplino v delu, nove oblike družbenih odnosov, nove metode in načine, s katerimi bomo pritegnili k delu čim več ljudi, to je naša naloga za bodoča leta in desetletja. To je najhvalejše in najlepše delo našega.«
(Lenin, knjiga XXV, stran 151.)

Delovne norme so samo del splošne organizacije dela. So samo ena, čeprav morebiti ena izmed najvažnejših potreb v splošnem normiranju dela in proizvodnje.

V starih časih suženjstva niso poznali nobene širše organizacije dela. Pa vendar je morala biti neka povezanost vseh del pri gradnji piramid, velikih viaduktov in rimskih cest. Toda v pisanih dokumentih iz te stare dobe ni nikjer mogoče najti omenbe, da bi bilo človeško ali suženjsko delo organizirano.

Fevdalizem je pokazal najslabšo storilnost dela; v fevdalnem redu ni moglo biti govora o kakšni organizaciji dela. Šele kapitalizem je napravil delo uspešnejše in ga znal boljše organizirati. Tovariši Stalin to lepo prikazuje: »Zakaj je kapitalizem zmabil in premagal fevdalizem? Zato, ker je ustvaril višje norme za delovne storitve, človeški družbi je omogočil, da dobi neprimerno več proizvodov kot jih je človeška družba imela za časa fevdalnega reda.«

Čim boljša je organizacija dela, tem bogatejša postaja človeštvo.

V kapitalističnem svetu so začeli proti koncu 20. stoletja sistematično proučevati tudi organizacijo. Friderik Taylor, Američanec, je prvi začel propagirati potrebo, da se uvede delovni čas, prvi je uvedel svoj sistem organizacije dela, ki je kasneje dobil ime znanstvena organizacija dela. Na njegovih idejah je osnovana vsa znanost, ki so jo njegovi sodobniki in njih nasledniki v kapitalističnem gospodarstvu zoračili. Taylorjeva znanstvena sistema organizacije dela na ne smemo zamenjati z njegovim sistemom mezd, ker ta sistem mezd predstavlja moderno (kapitalistično) izrabljanje dela, ki je v nasprotju s principom znanosti.

Znanstvena organizacija dela je po prvi svetovni imperialistični vojni dobila novo ime: racionalizacija. Takoj nato so pričeli racionalizacijo izrabljati samo zato, da so našli nove načine reševanja kapitalističnega gospodarstva, ko so se v njem samem začele pojavljati velike notranje nasprotosti, ki so ga v nekaterih primerih tirale v hude krize.

Pojem znanstvene organizacije dela je torej kapitalistično gospodarstvo izrabljalo in izorabljalo. Danes pa smo mi začeli reševati ta vprašanja na boljši in sodobnejši način in znanstvena organizacija dela bo dobila v našem gospodarstvu svoje novo in pravo mesto. Nova organizacija dela, kakor je uvedena v Sovjetski zvezi, povzroča višjo stopnjo dela, daje večjo delovno storilnost kot jo je dal kapitalistični gospodarski sistem. Socializem bo dal s pomočjo te nove in boljše oblike organizacije dela človeški družbi več proizvodov in bo napravil družbo bogatejšo kot pa kapitalistični gospodarski sistem.

Prav tako, kakor poznamo učinek vsakega posameznega stroja v delavnici, tako bi morali tudi poznati učinek človeškega dela.

To poznanje učinka človeškega dela, oziroma učinka dela posameznega delavca v vsaki delavnici pa nas ne sme zavesti, da bi človeško delo premerjal z delom stroja, ali da bi prišli do zaključkov, da se mora delo delavca mehanizirati in da bi na njegove storitve gledali s takšnim merilom. Prej je bila v resnici pogosta praksa, da so kapitalistično nastrojili delodajalci poskušali delavčevu delo uvrstiti v kategorijo in normo brezosebnega dela in da so v njem videli neki stroj ali avtomat. Takšno kvantno in pogršno stališče delodajalca je dovedlo do tega, da je delavec z nezaupanjem motil vse delo inženirjev in tehnikov okrog nove organizacije dela in njegove mehanizacije. Pri tem se je delavec tudi zavedal, da izpopolnjena mehanizacija ni namenjena olajšanju njegovega osebnega dela, temveč da bo povzročila slej ali prej redukcijo in brezposelnost večjega števila delavcev.

Danes, po težki borbi naših narodov za osvoboditev, pa moramo reševati tudi ta vprašanja na drug način. Delo ni več trpljenje in teškoča, temveč je dolžnost vsakega državljanca naše republike Jugoslavije in vsakemu državljanu ustvarja delo tudi zadovoljstvo. Organizacija dela je postala predmet tekmovanja in je povzročila živo zanimanje najširših delovnih slojev. Nova organizacija dela mora zamenjati staro kapitalistično znanstveno organizacijo dela in racionalizacijo.

V novi organizaciji dela sodelujejo vsi, tako oni, ki delo pripravljajo, in oni, ki delo izvršujejo. V prejšnji organizaciji dela pa so sodelovali samo oni, ki so bili »znanstveno« sposobnejši, ne pa oni, ki so tako delo izvrševali. Nova organizacija dela vključuje k sodelovanju glede zboljšanja metod dela vse množice delavcev in nameščenecv in ne samo znanstvenike in strokovnjake ter dobiva prap od teh delovnih množic največji doprinos, najboljša predloga in največjo podporo pri nadaljnjem izpopolnjevanju metode, načina in sprememb glede smiselne organizacije dela. Socialistična organizacija dela se vidi v množičnih gibanjih za izboljšanje dela, kot je na primer množični stahanovski pokret.

Delovni učinek moramo izraziti bodisi s količino proizvodov, izdelanih v gotovem času, ali pa obratno s količino delovnega časa, ki je bil porabljen za izdelavo nekakega proizvoda. Mera za učinek je delovna norma. Delovna norma je ugotovljena delovna storitev, ki jo dosega povprečen dober delavec v določenih delovnih pogojih v normalnih prilikah. Delovno normo moramo časovno prikazati takole: Delovna norma je čas, ki je potreben za izvršitev določene delovne operacije. Delovna norma v širšem smislu besede pa je, da moramo težiti za tem, da bo delovno iskalo zaposlitev potom ene posredovalnice za delo, ki mu je najbližja z ozirom na njegovo bivališče in da se moramo truditi, da discipliniramo delavske vrste, tako da bo delavstvo iskalo zaposlitev pri KMS-ih izven njihovega bivališča preko svojih sindikalnih organizacij. V ta namen morajo posredovalnice za delo poslovati povezano ter pošiljati delavstvo k

Kaj vse moramo imeti v vidu pri določanju delovnih norm

Proizvodno normo moramo določiti za vsa podjetja (na primer 800 parov moških čevljev, tipa A na dan), ali pa določimo delovno normo za posameznega delavca (na primer delavka naj izdelava 7 tucatov nogavic, 39 B na dan).

Določitev delovne norme ima za cilj: 1. da bi se povečala delavnost delavcev, 2. da bi se zaradi povečane proizvodnje zniževala cena proizvodov, 3. da bi bilo mogoče delavcem pravilno in pravično določiti zaslužke in meзде, 4. da bi bilo mogoče izvesti tekmovanje, kontrolirati ga, odpravljati napake in izboljševati delovne postopke.

Na problem postavljanja norm ne naletamo samo v proizvodnem procesu samem, temveč tudi pri vseh opravkih in delih pred proizvodnjo: pri ponudbah, dobavah, pogodbah, proizvodnih načrtih, proizvodnih nalogah. Na problem postavljanja norm trčimo tudi pri delih, ki proizvodnjo spremljajo in ji sledijo: pognoska kontrola, določanje proizvodnih stroškov, statistika, tabele, diagrami itd.

Tehnika normiranja delovnega časa je zaveda racionalizacije, to je znanstvene organizacije dela. Da bi se neko delo moglo normirati na sodobni način, je treba najprej ugotoviti vse napake, ki obstoje v organizaciji, in jih takoj nato odpraviti. Nato moramo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, ki pa morajo odgovarjati namenu, izbrati najboljši postopek s pomočjo katerega bosta na najstrediljeviši, najenostavnejši in najekonomičnejši način surovina ali material spremenila svojo obliko. Šele ko bomo tako izvršili vsa ta pripravljavalna dela, moramo preiti na normiranje in se moramo pri tem posluževati vseh tehničnih pripomočkov in izkušenj, ker bi v nasprotnem primeru normiranje ostalo brez praktičnih posledic in koristi.

Iz tega je razvidno, kako težko je problem normiranja odvojiti iz skupine splošnih organizacijskih vprašanj in kako je ta problem važen za pravilno vodstvo in kontrolo proizvodnje.

(Iz brošure »Uvod u radne norme«.)

Ob prehodu posredovanja dela v Enotne sindikate

Naloge posredovalnic za delo in njih povezava s sindikalnimi podružnicami

VI.

Krajevni medstrokovni sveti naj težijo za tem, da posredovalnice za delo čim tesneje povežejo s sindikalnimi podružnicami v podjetjih, obratih, ustanovah in deloma tudi na terenu. Brez te povezave bi služba posredovanja dela postala neživljenjska, ker bi izgubila potrebno perspektivo in pregled nad značajem ter prirodo dela v posameznih ustanovah, ki delovno silo zahtevajo.

Brez povezave s podružnicami in dela na terenu, bi naši posredovalci poslali birokrati, ker bi ne poznali delovnega procesa v obratih in življenjskih prilikah delovnih množic. Končno bi s takim načinom dela naše posredovalnice zapadle v veliko in nedopustljivo napako, to je v napačno in nesrokovno razporejanje delovne sile, ker je nemogoče pravilno razmeščanje kadrov, ako ne živimo z duhom in delom ustanove, kamor delavstvo usmerjamo.

Dobro povezane v skupnem delu bodo posredovalnice s sindikalnimi podružnicami razpravljale o potrebni delovni sili ter razpolagale s podrobnimi podatki o zahtevani kvalifikaciji. Te podatke nam bodo dajale sindikalne podružnice, ki imajo popoln pregled nad vsem delom svojih podjetij in ustanov, ker poznajo njihov ustroj, način in sistem dela, norme, storilnost in fizične pogoje, ki se za določeno delo zahtevajo. Prav tako bodo sindikalne podružnice z upravnimi podjetji lahko najuspešneje sodelovale pri sprejemanju posredovalnega delavstva v zaposlitev, ker bodo podružnični člani podajali mnenja o strokovni sposobnosti in uporabljenosti delavstva za določeno vrsto dela.

S takim načinom dela se bodo posredovalnice ob podpori sindikalnih podružnic izognile vsem napakam nestrokovnih zaposlitev, ki so bile v preteklosti zelo pogoste vsled pomanjkanja slika posredovalcev s sindikati in vsled nepoznavanja razmer v obratih in podjetjih.

Da pa bomo lahko uspešno izvršili vse te naloge, moramo naše posredovalce vzgajati v dobre sindikalne aktiviste, ki ne bodo vršili zgolj pisarniško-administrativnega dela in registracijo delovne sile. Iz njih moramo napraviti masovke, ki bodo z delovnim ljudstvom najtesneje povezani tako v posredovalnici, kakor na terenu, take sindikalne aktiviste, ki se bodo po potrebi tudi izven delovnega časa žrtvovali za naše sindikate. Končno moramo naše posredovalce pritegniti k študiju, da bodo stalno spremljali vsa politična dogajanja pri nas in v svetu, se poglabljali v gospodarske probleme naše države ter študirali zakone in odredbe naše ljudske oblasti, kar jim bo v veliko korist pri opravljanju službe posredovalnega dela.

Delokrog posredovalnic za delo

Često se postavlja vprašanje posredovalnega delokroga KMS-ov in s tem v zvezi vprašanje njihove krajevnega razmejitve. Pri tej priliki moramo poudariti, da služba posredovanja dela že po svojem bistvu ne sme in ne more poznati nikalnih razmejitvev posebno, kadar gre za razporeditev nezaposlene delovne sile.

Določati meje med posameznimi posredovalnicami za delo, bi pomenilo odtrgati delo od sebe ter ga vračati z ene posredovalnice na drugo. To bi bilo le na škodo delovnega ljudstva, ki bi zaradi naših napak trpelo stroške in izgubo časa, ker bi se moralo obračati na razne posredovalnice. Tak način dela bi bil zgrešen, ker ne bi vodil do hitre znošljive delavstva, ki je ena glavnih nalog službe posredovanja dela.

Razumljivo je, da moramo težiti za tem, da bo delavstvo iskalo zaposlitev potom ene posredovalnice za delo, ki mu je najbližja z ozirom na njegovo bivališče in da se moramo truditi, da discipliniramo delavske vrste, tako da bo delavstvo iskalo zaposlitev pri KMS-ih izven njihovega bivališča preko svojih sindikalnih organizacij. V ta namen morajo posredovalnice za delo poslovati povezano ter pošiljati delavstvo k

gospodarstva in zato se moramo prizadevati, da jih čim prej in čim popolneje uvedemo v vse panoge našega gospodarstva.

Kaj vse moramo imeti v vidu pri določanju delovnih norm

Proizvodno normo moramo določiti za vsa podjetja (na primer 800 parov moških čevljev, tipa A na dan), ali pa določimo delovno normo za posameznega delavca (na primer delavka naj izdelava 7 tucatov nogavic, 39 B na dan).

Določitev delovne norme ima za cilj: 1. da bi se povečala delavnost delavcev, 2. da bi se zaradi povečane proizvodnje zniževala cena proizvodov, 3. da bi bilo mogoče delavcem pravilno in pravično določiti zaslužke in meзде, 4. da bi bilo mogoče izvesti tekmovanje, kontrolirati ga, odpravljati napake in izboljševati delovne postopke.

Na problem postavljanja norm ne naletamo samo v proizvodnem procesu samem, temveč tudi pri vseh opravkih in delih pred proizvodnjo: pri ponudbah, dobavah, pogodbah, proizvodnih načrtih, proizvodnih nalogah. Na problem postavljanja norm trčimo tudi pri delih, ki proizvodnjo spremljajo in ji sledijo: pognoska kontrola, določanje proizvodnih stroškov, statistika, tabele, diagrami itd.

Tehnika normiranja delovnega časa je zaveda racionalizacije, to je znanstvene organizacije dela. Da bi se neko delo moglo normirati na sodobni način, je treba najprej ugotoviti vse napake, ki obstoje v organizaciji, in jih takoj nato odpraviti. Nato moramo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, ki pa morajo odgovarjati namenu, izbrati najboljši postopek s pomočjo katerega bosta na najstrediljeviši, najenostavnejši in najekonomičnejši način surovina ali material spremenila svojo obliko. Šele ko bomo tako izvršili vsa ta pripravljavalna dela, moramo preiti na normiranje in se moramo pri tem posluževati vseh tehničnih pripomočkov in izkušenj, ker bi v nasprotnem primeru normiranje ostalo brez praktičnih posledic in koristi.

Iz tega je razvidno, kako težko je problem normiranja odvojiti iz skupine splošnih organizacijskih vprašanj in kako je ta problem važen za pravilno vodstvo in kontrolo proizvodnje.

(Iz brošure »Uvod u radne norme«.)

Ob prehodu posredovanja dela v Enotne sindikate

Naloge posredovalnic za delo in njih povezava s sindikalnimi podružnicami

VI.

Krajevni medstrokovni sveti naj težijo za tem, da posredovalnice za delo čim tesneje povežejo s sindikalnimi podružnicami v podjetjih, obratih, ustanovah in deloma tudi na terenu. Brez te povezave bi služba posredovanja dela postala neživljenjska, ker bi izgubila potrebno perspektivo in pregled nad značajem ter prirodo dela v posameznih ustanovah, ki delovno silo zahtevajo.

Brez povezave s podružnicami in dela na terenu, bi naši posredovalci poslali birokrati, ker bi ne poznali delovnega procesa v obratih in življenjskih prilikah delovnih množic. Končno bi s takim načinom dela naše posredovalnice zapadle v veliko in nedopustljivo napako, to je v napačno in nesrokovno razporejanje delovne sile, ker je nemogoče pravilno razmeščanje kadrov, ako ne živimo z duhom in delom ustanove, kamor delavstvo usmerjamo.

Dobro povezane v skupnem delu bodo posredovalnice s sindikalnimi podružnicami razpravljale o potrebni delovni sili ter razpolagale s podrobnimi podatki o zahtevani kvalifikaciji. Te podatke nam bodo dajale sindikalne podružnice, ki imajo popoln pregled nad vsem delom svojih podjetij in ustanov, ker poznajo njihov ustroj, način in sistem dela, norme, storilnost in fizične pogoje, ki se za določeno delo zahtevajo. Prav tako bodo sindikalne podružnice z upravnimi podjetji lahko najuspešneje sodelovale pri sprejemanju posredovalnega delavstva v zaposlitev, ker bodo podružnični člani podajali mnenja o strokovni sposobnosti in uporabljenosti delavstva za določeno vrsto dela.

S takim načinom dela se bodo posredovalnice ob podpori sindikalnih podružnic izognile vsem napakam nestrokovnih zaposlitev, ki so bile v preteklosti zelo pogoste vsled pomanjkanja slika posredovalcev s sindikati in vsled nepoznavanja razmer v obratih in podjetjih.

Da pa bomo lahko uspešno izvršili vse te naloge, moramo naše posredovalce vzgajati v dobre sindikalne aktiviste, ki ne bodo vršili zgolj pisarniško-administrativnega dela in registracijo delovne sile. Iz njih moramo napraviti masovke, ki bodo z delovnim ljudstvom najtesneje povezani tako v posredovalnici, kakor na terenu, take sindikalne aktiviste, ki se bodo po potrebi tudi izven delovnega časa žrtvovali za naše sindikate. Končno moramo naše posredovalce pritegniti k študiju, da bodo stalno spremljali vsa politična dogajanja pri nas in v svetu, se poglabljali v gospodarske probleme naše države ter študirali zakone in odredbe naše ljudske oblasti, kar jim bo v veliko korist pri opravljanju službe posredovalnega dela.

Delokrog posredovalnic za delo

Često se postavlja vprašanje posredovalnega delokroga KMS-ov in s tem v zvezi vprašanje njihove krajevnega razmejitve. Pri tej priliki moramo poudariti, da služba posredovanja dela že po svojem bistvu ne sme in ne more poznati nikalnih razmejitvev posebno, kadar gre za razporeditev nezaposlene delovne sile.

Določati meje med posameznimi posredovalnicami za delo, bi pomenilo odtrgati delo od sebe ter ga vračati z ene posredovalnice na drugo. To bi bilo le na škodo delovnega ljudstva, ki bi zaradi naših napak trpelo stroške in izgubo časa, ker bi se moralo obračati na razne posredovalnice. Tak način dela bi bil zgrešen, ker ne bi vodil do hitre znošljive delavstva, ki je ena glavnih nalog službe posredovanja dela.

Razumljivo je, da moramo težiti za tem, da bo delavstvo iskalo zaposlitev potom ene posredovalnice za delo, ki mu je najbližja z ozirom na njegovo bivališče in da se moramo truditi, da discipliniramo delavske vrste, tako da bo delavstvo iskalo zaposlitev pri KMS-ih izven njihovega bivališča preko svojih sindikalnih organizacij. V ta namen morajo posredovalnice za delo poslovati povezano ter pošiljati delavstvo k

podjetjem pa pri sprejemu delavstva v službo. Najbolj pa je pri tem prizadeto delavstvo samo, ki se ne more izkazati z veljavniimi listinami. Zaradi tega se delavstvo pogosto ne more posluževati odobrenih objav za vožnjo po železnici, ki so vezane na veljavne delovne izkaznice.

Da bi oskrbeli delavstvo s predpisanimi delovnimi izkaznicami, so vsi krajevni medstrokovni sveti dolžni napotiti delavce, ki nimajo veljavnih delovnih izkaznic, pristojnim krajevnim ljudskim odborom, v večjih mestih pa četrtim ljudskim odborom, ki jim bodo izdali delovne izkaznice. Hkrati naj KMS-i in drugi sindikalni forumi opozorijo vse krajevne ljudske odbore, da izdajajo delovne izkaznice vsem delavcem, ki jih še nimajo.

Delovne izkaznice naročajo krajevni ljudski odbori pri ESZDNI — Glavnem odboru za Slovenijo — odseku za posredovanje dela v Ljubljani. Izkaznice prejmejo ljudski odbori brezplačno ter jih prav tako brezplačno izdajajo delavstvu.

O fizikturnih aktivih

V predzadnji številki našega lista smo omenili našo potrebo, da se fizikturno gibanje čim bolj nasloni na sindikate; še več: sindikat naj vzamejo pod svojo kontrolo in vodstvo vsi fizikturni vzgojci. Sindikati so kot množična organizacija našega delavstva najboljša garancija, da bo postala fizikturna vzgojna faktor naše mladine, da bo vzgajala kadre sposobnih udarnikov in dvigala delovno sposobnost. Fizikturna vzgoja mora postati važen faktor v naši obnovitveni borbi, z njeno pomočjo se bodo krepile delovne množice, fizikturna bo dopolnjevala politično in prvenstvo vzgojo ljudskih množic. Fizikturna se ne sme smatrati za nekaj privesek kulturno-prosvetne vzgoje, kajti fizikturna ima važne dopolnilne naloge.

Začetne napake v organizaciji, ki so bile večinoma posledica predvojnega sporta, so pravčasno opazili in odstranili. Da izrpnemo vse koristi fizikture, je nujno, da organiziramo množično udejstvovanje in vsestransko vadbo. Ta namen ima tudi razpis tekmovanja za fizikturni znak »Zreca in isti namen so imela vsa dosedanja množična tekmovanja. Ve vsestranska uspešnost bo izpolnila naloge, ki jih pričakujemo od fizikture.

Delovne množice stroj po Sloveniji so instinktivno razumele naloge fizikture. Medtem, ko v večjih mestih skušajo sektaški nogometiški zase, lahkoatletični zase, ko skušajo ustvariti umeten nesporazum med takozvanimi sportniki in telovadci, vidimo iz raznih poročil, da naše delavstvo, ki ni polkvarjeno po meščanski miselnosti, koraka po pravi poti. Kot primer si vzemimo FD Dolnja Lendava, ki si je priborilo prvenstvo Slovenije v nogometu. To je bilo društvo, ki se je javilo izključno z nogometom; v svojih vrstah ni imelo ljudi, ki bi pravilno razumeli svoje naloge; delali so po starih principih in zato so se na vrhuncu svojega uspeha znašli v zagati. Tako uvideli so, da so na napačni poti, ki ne vodi do pravega cilja. Imeli so toliko močarosti, da so priznali svoje napake in se naslonili na svojo sindikalno organizacijo. Opustili so ime Dolnja Lendava in se preimenovali v FD Nafta. S to priključitvijo pa ni pridobilo samo nogometno moštvo, temveč vse delavstvo, kajti odslej bo ujernjena vsa fizikturna vzgoja v širino, zajete bodo najširše plasti ljudstva, zgrajen bo zdrav in močan temelj. To je posledica naslonitve na sindikat. — Društvo ima za cilj pritegniti stotine k delu, ne pa da si le enajstorica pribori ne vem kakšno prvenstvo. Primer FD Dolnja Lendava, oziroma FD Nafta naj bo vzgled vsem, ki še tavajo po starih poteh.

Ivan Koscec.

Učne pogodbe, sklenjene pred 5. aprilom 1946, t. j. torej v času preden je postal zakon o javnih pravno veljavni, ki pa ne odgovarjajo njegovim odredbam, se mora obnoviti pri pristojnih okrajnih LO. Poleg tega je treba okrajnim LO prijaviti v srhno splošne registracije vse učne pogodbe, sklenjene pred 5. aprilom 1946, tudi če so v skladu z odredbami zakona o javnih pravno veljavni.

Krätive navedenih odredb se kazniv. Kazni so: 1. opomin, ki se na stroške delodajalca objavi tudi v dnevnem časopisu; 2. denarna kazen do 10.000 dinarjev in 3. odvzem svobode do 30 dni. Delodajalec opozarjamo, da mora biti pri obnovitvi učnih pogodb, sklenjenih pred 5. aprilom 1946, tudi če so v skladu z odredbami zakona o javnih pravno veljavni, prijaviti v srhno splošne registracije vse učne pogodbe, sklenjene pred 5. aprilom 1946, tudi če so v skladu z odredbami zakona o javnih pravno veljavni.

Ministrstvo za delo LRS opozarja vse delodajalce, da takoj uradno prijavijo vse delodajalske učne pogodbe in prijavilo stare učne pogodbe in registracijo okrajnim LO, kjer dobe tudi potrebne informacije. Poslednji rok za izvršitev tu navedenih odredb je 15. avgusta 1946.

OBVESTILA

NAVODILO ZA IZJAVANJE 1. ČLENA UREDBE O PLAČANEM LETNEM DOPUSTU DELAVCEV, NAMEŠČENCEV IN USLUŽBENCEV

1. Delavcem, nameščenim in uslužbenim, ki so sodelovali v narodno osvobodilni borbi do 9. maja 1945 in ki so ne glede na to, kdaj so bili demobilizirani, po demobilizaciji stopili na delo, se v čas nepretrgane zaposlitve najmanj 11 mesecev iz 1. člena uredbe o plačanem letnem dopustu delavcev, nameščenecv in uslužbenecv računa tudi čas, prebit v narodno osvobodilni borbi.

2. Delavcem, nameščenim in uslužbenim, ki so bili po potrebi prevzeti oziroma premeščeni iz ene ustanove (urada) v drugo ali iz enega državnega gospodarskega podjetja v drugo ali iz ustanove (urada) v državno gospodarsko podjetje in, narobe, se v čas nepretrgane zaposlitve najmanj 11 mesecev iz 1. člena uredbe o plačanem letnem dopustu delavcev, nameščenecv in uslužbenecv računa tudi čas, ki so ga take osebe že prebile v ustanovi (uradu) in v državnem gospodarskem podjetju pred prevzecom oziroma premeščitvijo po službeni potrebi.

Vidko Krstulović l. r.
Minister za delo

O d o b r a v a m :

Predsednik vlade FLRJ in minister narodne obrambe maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, l. r.

KVALIFICIRANI DELAVCI BREZ VAJENISKE DOBE

Člen 28. zakona o javnih dovoljuje delavcem, ki opravljajo kvalificirano delo, a nimajo formalne kvalifikacije, da polagajo pred pristojno komisijo izpit za kvalificiranega delavca. Rok, do katerega velja to dovoljenje, je do 31. decembra 1948.

Med kvalificiranimi delavci brez formalne kvalifikacije in brez vajeniške dobe so tudi takšni, ki so se izučili neke stroke kot samouki, sezonski delavci kot n. pr. v stavbnih stroki, kamnoseki, delavci ki so se izučili pri starših ali sorodnikih in so delali v stroki za svoj ali tuji račun. Za to vrsto delavcev je izdalo Zvezno ministrstvo za delo dovoljenje, da smejo tudi polagati izpit za kvalifikacijo delavca. Toda za njih ne velja rok do 31. decembra 1948, temveč imajo čas za polaganje izpita dotlej, dokler ne izide uredba, ki bo uredila vsa vprašanja o izpiznih vajencih in kvalificiranih delavcih brez formalne kvalifikacije.

Okrožni in Okrajni ljudski odbori imajo navedila za postopek, kadar se prijavi ti delavci k izpiztu.

Iz pisarne ministrstva za delo LRS.

OPOROZILO DELODAJALCEM!

Na podlagi podatkov statističnega popisa vajencv, k je bil izvršen od 1. do 15. maja t. l., je ugotovljeno, da veliko število delodajalcev ne izpolnjuje odredb zakona o vajencih, ki velja od 5. aprila 1946.

Delodajalec kršijo največkrat odredbe čl. 5., 6. in 12. zakona. Čl. 5. odreja osemurni dnevni delovni čas, oziroma 48 ur tedensko, v katerega se vstave tudi čas, ki ga porabi vajenec za obiskovanje strokovne nadzajevalne gole ali tečaja. Čl. 6. zakona prepoveduje vsako zaposlitve vajenca, ki ni v zvezi z njegovo stroko, torej zaposlitev pri poljskem in hišnem delu ter podobnih opravilih. Čl. 12. zakona odreja, da mora vsak delodajalec v roku osmih dni od dneva zaposlitve vajenca, skleniti z njim učno pogodbo, ki jo podpisuje za madolnetajnega vajenca njegov zakoniti rejnik ali varuh. Učne pogodbe se sklepaajo pri pristojnih okrajnih ljudskih odborih (odseki za delovne odnose) v Ljubljani pa pri oddelku za delovne odnose MLO.

Vsem delavskim in ostalim godbam na pihala dne 6. oktobra t. l. se bo v Ljubljani vršila revija vseh godb na pihala. Ob tej priliki bodo vse godbe skupno igrala šopek partizanskih pesmi, ki ga je pripravil tov. Princič. Te pesmi si lahko naročite v Ljubljani pri Državnih knjižnici zažbi v Stritarjevi ulici.

Nekateri godbe sprašujejo, kakšne skladbe naj si izberejo za samostojni nastop. Te skladbe naj bodo podpirjari, overture ali plesni venčki slovenskih skladateljev.

Glavni odbor za Slovenijo je po okrožnici pozval vse močnejše KMS-e, naj organizirajo odkup sadja, ki ga morejo dobiti franco namembna postaja po 3 din za kg. Tudi propa. gandna komisija pri okrožnem OF odboru v Mariboru je poslala vsem KMS-om medstrokovnim svetom v mariborskem okrožju okrožnico, s katere v gornjem smislu apelira na odvzeti sadja, ki ga morejo KMS-i naročiti preko podružnice »Sadje d. d. v Mariboru«, manjše količine pa je mogoče naročiti tudi potom zadrug.

Vsem delavskim in ostalim godbam na pihala dne 6. oktobra t. l. se bo v Ljubljani vršila revija vseh godb na pihala. Ob tej priliki bodo vse godbe skupno igrala šopek partizanskih pesmi, ki ga je pripravil tov. Princič. Te pesmi si lahko naročite v Ljubljani pri Državnih knjižnici zažbi v Stritarjevi ulici.

Nekateri godbe sprašujejo, kakšne skladbe naj si izberejo za samostojni nastop. Te skladbe naj bodo podpirjari, overture ali plesni venčki slovenskih skladateljev.

Glavni odbor za Slovenijo je po okrožnici pozval vse močnejše KMS-e, naj organizirajo odkup sadja, ki ga morejo dobiti franco namembna postaja po 3 din za kg. Tudi propa. gandna komisija pri okrožnem OF odboru v Mariboru je poslala vsem KMS-om medstrokovnim svetom v mariborskem okrožju okrožnico, s katere v gornjem smislu apelira na odvzeti sadja, ki ga morejo KMS-i naročiti preko podružnice »Sadje d. d. v Mariboru«, manjše količine pa je mogoče naročiti tudi potom zadrug.

Vsem delavskim in ostalim godbam na pihala dne 6. oktobra t. l. se bo v Ljubljani vršila revija vseh godb na pihala. Ob tej priliki bodo vse godbe skupno igrala šopek partizanskih pesmi, ki ga je pripravil tov. Princič. Te pesmi si lahko naročite v Ljubljani pri Državnih knjižnici zažbi v Stritarjevi ulici.

Nekateri godbe sprašujejo, kakšne skladbe naj si izberejo za samostojni nastop. Te skladbe naj bodo podpirjari, overture ali plesni venčki slovenskih skladateljev.

Glavni odbor za Slovenijo je po okrožnici pozval vse močnejše KMS-e, naj organizirajo odkup sadja, ki ga morejo dobiti franco namembna postaja po 3 din za kg. Tudi propa. gandna komisija pri okrožnem OF odboru v Mariboru je poslala vsem KMS-om medstrokovnim svetom v mariborskem okrožju okrožnico, s katere v gornjem smislu apelira na odvzeti sadja, ki ga morejo KMS-i naročiti preko podružnice »Sadje d. d. v Mariboru«, manjše količine pa je mogoče naročiti tudi potom zadrug.

Vsem delavskim in ostalim godbam na pihala dne 6. oktobra t. l. se bo v Ljubljani vršila revija vseh godb na pihala. Ob tej priliki bodo vse godbe skupno igrala šopek partizanskih pesmi, ki ga je pripravil tov. Princič. Te pesmi si lahko naročite v Ljubljani pri Državnih knjižnici zažbi v Stritarjevi ulici.

Nekateri godbe sprašujejo, kakšne skladbe naj si izberejo za samostojni nastop. Te skladbe naj bodo podpirjari, overture ali plesni venčki slovenskih skladateljev.

Glavni odbor za Slovenijo je po okrožnici pozval vse močnejše KMS-e, naj organizirajo odkup sadja, ki ga morejo dobiti franco namembna postaja po 3 din za kg. Tudi propa. gandna komisija pri okrožnem OF odboru v Mariboru je poslala vsem KMS-om medstrokovnim svetom v mariborskem okrožju okrožnico, s katere v gornjem smislu apelira na odvzeti sadja, ki ga morejo KMS-i naročiti preko podružnice »Sadje d. d. v Mariboru«, manjše količine pa je mogoče naročiti tudi potom zadrug.

Vsem delavskim in ostalim godbam na pihala dne 6. oktobra t. l. se bo v Ljubljani vršila revija vseh godb na pihala. Ob tej priliki bodo vse godbe skupno igrala šopek partizanskih pesmi, ki ga je pripravil tov. Princič. Te pesmi si lahko naročite v Ljubljani pri Državnih knjižnici zažbi v Stritarjevi ulici.

Nekateri godbe sprašujejo, kakšne skladbe naj si izberejo za samostojni nastop. Te skladbe naj bodo podpirjari, overture ali plesni venčki slovenskih skladateljev.

GLAS NAŠIH DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV

Za tesnejšo povezavo med delavci in kmeti

Delavci in nameščenci iz tovarn in revirjev pomagajo kmetom

Veznost povezave med delavskim razredom in podeželskim kmečkim prebivalstvom, ki je bila osnovni temelj vseh velikih zmogov v teku narodno osvobodilne borbe, je danes borbena osnova in ključ za velike uspehe v ekonomski borbi za obnovu porušene domovine, zato gledajo naši delavci s ponosom na uspehe, dosežene na tem polju. Se posebno pa jih veseli, da so prvimi primerom takega tesnega sodelovanja sledili številni delovni kolektivi, saj se na tej osnovi tudi naše podeželje z vso aktivnostjo vključuje v močnejši val tekmovanja za čim prejšnjo obnovo in ustvaritev blaginje v naši domovini.

Delavci Združenih tovarn Jugotekstil, Jugosvita in Marko Rosner iz Maribora so 28. julija odšli na vse zgodaj na prostovoljno delo za pomoč kmetom, to pot

v Sv. Jurij ob Pesnici,

da pokažejo, kakšne so dolžnosti zavednih državljanov do ljudske republike in da dokažejo z delom, kako požrtvovalni delavci so pravi člani sindikatov. Deset strokovnjakov od varilcev, mehanikov, kovačev, električarjev in jemnarjev do preciznega mehanika je pridno delalo od šestih zjutraj do petih popoldne. Popravili so 262 komadov različne kuhinjske posode, 82 komadov raznega gospodarskega orodja, električar je uredil dva elektromotora, kuhar, kuhar in električne luči, jemnar je popravil 14 komadov opreme za živino ter tri sklovice, precizni mehanik pa je popravil 6 budik.

S pesmijo med delom se je iz starega delala novo orodje, istočasno pa se je poglabljalo bratstvo in utrjevala enotnost delavca in kmeta. Med delom so se delavci posvetovali s kmeti in postali res dobri prijatelji, za kar imajo posebno zaslug odobornici vafre AFZ tovarišici Dobaj Marija in Šafarič Terezija ter Krajevni ljudski odbor. — Jurčiči so delavce povabili naj še pridejo, da se bodo skupaj pomenili o vprašanih, ki so za vse velike važnosti, saj vedo, da je trdna povezanost delavskega razreda s kmečkim prebivalstvom tolikšna sila, da se pred nas ne morejo postaviti težave, ki bi jih skupaj ne premagali.

14. julija so naložili uslužbenec elektrane Fala vse orodje, ki ga potrebujejo za delo, na dva kamiona ter se odpeljali.

v St. Rupert v Slov. goricah,

kjer so z delavsko pesmijo pozdravili vaščane in se takoj z vso vnemo lotili dela. Med popoldne popravljanih strojev se je mešala pesem skladiv in po dvanajstih urah dobro opravljenega dela so molstri ugotovili, da je popravljanih 28 strojev in 912 komadov raznega drobnega orodja in posode. — Ker so delavci elektrane Fala večji tudi brivskega dela, so ostrigali še 51 in obrili 8 prebivalcev St. Ruperta.

Ko so pridni delavci ob šestih popoldne začeli popravljati orodje in se odpravljati proti domu, so jim vaščani pristno stali stali roke in izražali željo, naj tmalu spet pridejo in pomagajo. Pesniški zbor delavcev prostovoljcev je za slovo zapel nekaj partizanskih in slovenskih narodnih pesni, nato pa so kamioni odhiteli proti Mariboru.

Tudi delavci iz trboveljskega revirja so šli že večkrat na akcijo za pomoč podeželju. Tako je šlo tudi 28. julija

v vas Bočno v Gornji Savinski dolini

petindeset delavcev-strokovnjakov iz trboveljske osrednje delavnice, med katerimi je bilo tudi več mladincev, ki niso po pridnosti in požrtvovalnosti prav nič zaostajali za tovariši, ki so odšli z delovnimi brigadami na gradnjo proge Brčko—Banočiči in drugam.

Delavci so pripeljali s seboj in poklonili prebivalcem večje število raznega poljskega orodja in drugih predmetov; vmes sta bila dva štedilnika, velika gnojna črpalka, srečni žlebovi za dve strelji, motiče, sekire, vile, grablje, konci, samokolnice in plug. Vse to so napravili s prostovoljnimi nadurnim delom v delavnici.

Obnovitvenih del v vasi Bočno so se lotili z veliko voljo; zato tudi uspehi niso ostali. Kmetom so popravili lepo število gospodarskega orodja, gospodarnim zakrpal kuhinjsko posodo, na do sedaj obnovljenih stavbah pa so izvršili najpotrebnejša klesarska dela.

V vasi Mohorje,

ki spada v Grosupeljski okraj, je po okupatorju uničenih več gospodarskih poslopj, zato so člani sindikalne podružnice »Slovenija — Transport« skupaj z nekaterimi tovariši iz tovarne Hribar sklenili, da bodo pomagali tamkajšnjim kmetom.

30. julija so začeli obnovljati porušeno poslopje tovarne Franca Nereča. Pripeljali so se v vas že zgodaj zjutraj s tovarnim avtomobilom.

20 tovarišev je napravilo 72 kvadratnih metrov lesenega opaža in zabetoniralo isto površino z 20 cm debelo betonsko ploščo. Za pomoč pri delu je KLO Ruše organiziral mladino, ki je skupaj z delavci delala polnih 12 ur in pridno dovažala pesek ter nosila vodo in beton. Ker je okrog šestih popoldne začelo zmanjkovati vode v bližini Nerečove porušene domačije, so jo mladinci donesli v ščafih 200 metrov daleč. — 5 mladinci je kopal pesek polnih 8 ur in to v opoldanski vročini, ko je pesek razbeljen od sonca. Vsi, ki so se udeležili tega dela, so lahko videli, kako pridna in požrtvovalna je ruska mladina ter kako dobro se zaveda, da mora tudi ona z vsemj svojimi silami obnovljati in graditi, delati in se neprestano učiti in izpopolnjevati z novimi iznajdbami.

Horvat Martin

Krono do sedaj doseženih uspehov pa so dali delavci Jugosvite, Jugotekstila in tovarne Rosner s svojim delom dne 4. avgusta v sitomašnih viničarskih kraji.

Pri Sv. Barbari v Halozah.

Težki problem haloških viničarjev, dni-narjev, ljudi brez zemlje je bil vedno pereč. Mnogi gospodje narodni poslanci so v stari Jugoslaviji brezobzirno izkoriščali te revne, gole, bose, lačne sderasce in jih z lepimi frazami goljufali za glasove ob priliki volitev, samo da so se dokopali do dobro plačanih mandatov. Pozneje seveda niso prišli več med nje in lepe obljube so ostale prazne besede; beda, pomanjkanje in siromaštvo pa je ostalo na žuljavih rokah izkoriščanih viničarjev kot edini zvesti spremljevalec ob težkem napornem delu v vinogradih raznih vaških močotevcih in drugih, v veliki večini nemških fevdalcev. Takšno je bilo stanje do osvoboditve, ko je v naši novi ljudski republiki zavladal nov duh socialne pravičnosti. Čeprav naša ljudska oblast posveča največjo pažnjo in skrb tem predelom in jim pomaga s hrano, obleko in vsem potrebnim ter je na pravičen način z Viničarsko uredbo rešila vprašanje delovnih odnosov viničarjev, je stanje teh ljudi še vedno težko. V kratkem času obnove je bilo do sedaj nemogoče popraviti vse krivice in težave, ker so potrebe teh revnih ljudi prevelike. To smo videli in ugotovili, ko smo kot bratje pohiteli na pomoč v te kraje. Po ogromnih kupih neuporabne posode, ki so jih prinašali nedeljskim delavcem v popravilo odrasli in otroci, smo spoznali, kako zelo je ljudstvo v Halozah potrebno posode. In še to smo ugotovili, da živijo v Halozah zelo dobri in pošteni ljudje, pošteni državljanji.

Maloštevilni so nas z nezaupanjem sprejeli, ko smo prihiteli na vse zgodaj s svojim tovarnim avtomobilom, okrašenim s parolami in zastavo. Viničarji so nas kaj hitro obsuli z ogromnimi kupi predmetov vseh vrst, ki so bili potrebni popravila. Ves dan so s posodo v roki stali v vrsti močje, go-podnje in otroci ter potrpežljivo čakali, da pridejo na vrsto. V delavcih so gledali svoje prijatelje in zaveznike in z občudovanjem so opazovali velike spretnost strokovnjakov, ki so z njoju, ki jim je bil s čela, neumorno zmanjševali kup neuporabnega orodja. Enajst strokovnjakov je delalo od sedme ure zjutraj do šestih zvečer. Uspeh 121 delovnih ur je bil rekord in preseneča nas same. Varilci, kovači in ključavniki so popravili 586 komadov različne kuhinjske posode, 37 velikim loncem so napravili novo dno, popravili so 467 komadov raznega gospodarskega in gospodinjinskega orodja, 3 lov-

IZ LJUBLJANE

Izlet v Divačo nas je tesneje povezal s primorskimi tovariši

Na iniciativo sindikalne podružnice partizne Vevčah je Krajevni odbor Zveze kmečnice industrije v Ljubljani dne 18. t. m. priredil izlet v cono B. Sli smo obiskat sindikalno podružnico v Divaču.

Zgodaj zjutraj smo se ob najlepšem vremenu delavci in nameščenci podružnice v Vevčah, tovarne za klej, kmečnice tovarne, tovarne Saturnus, Th. G. Böhne in Kristala odpeljali z vlakom iz Ljubljane. V Borovnici smo opazovali skozi okna počas vozečega vlaka vidne uspehe dela za obnovo in ponosni smo, da ta velika dela opravljajo naši tovariši, člani sindikalnih organizacij. Tudi naši mladinci so povsod pridno na delu in uspeh ne zostaja, saj to lahko opazi vsak, ki se pelje z vlakom iz Ljubljane proti Postojni. Pa tudi onstran meje, v cono B je mladina zelo pridno na delu. Ko smo se pripeljali v Prestranek, smo presenečeni opazili mladince in mladinke, ki so opravljali obnovitvena dela na postaji. Na naše vprašanje so nam odgovorili, da so prišli na prostovoljno nedeljsko delo prav vsi mladinci.

Na kolodvoru v Divaču so nas sprejeli člani sindikalne podružnice s svojim praporom in državnimi zastavami. Zastopnik sindikalne podružnice železniških uslužbenec v Divaču nam je izrekel pristno dobrodoščilo, za katero se je v našem menju za hvalil zastopnik Krajevnega odbora Zveze.

Po pozdravu je vevška godba zaigrala korračno in državno himno. V povorki, kateri so se pridružili tudi domačini, smo s sindikalnimi prapori, zastavami in godbo na čelu krenili v bližnji Skočjan, da si ogledamo znamenito Skočjansko jamo. V divje romantično naravno jamo so nas spremili tudi domačini, ki so bili do nas zelo pozorni. Opozarjali so nas na vse posebnosti z vidno željo, da bi nam kraška Skočjanska jama za vedno ostala v spominu.

Po kosilu so člani sindikalnih podružnic v Divaču priredili miting, ki ga je otvorila sindikalna godba iz Vevč s himno »Hej, Slovenija«. Tudi zastopnik sindikalnih organizacij v petih tržaških okrajih, sami pre-

Z JESENIC

Gorenjska se pripravljna na svoj fizkulturni zlet

Gorenjski fizkulturniki so sredi priprav za svoj prvi okrajni fizkulturni zlet. Po vseh vaseh si mladina načrtno in z vso voljo pripravljajo, da bi telesa vzgoja zajela sleherni gorsko vas in sleherni delovni kolektiv. Vse sile, ki grade novega človeka v svo-bodni državi, so iniciativno na delu, da se dajo mladini naših vasi vse možnosti, da se telesno krepi in tako zdrava in jeklena hodi po poti, katero so nam nakazali nesmrtni junaki osvobodilnega boja.

Na Jesenicah, sredi tovarne se je za časa stare Jugoslavije kljub najsibšim pogojem za razvoj telesne vzgoje, vzgajilo toliko klenih in požrtvovalnih fizkulturnikov, ki so zastopali domovino na raznih mednarodnih tekmah in priborili naslove mednarodnih zmog. Iz Jesenic je izšlo v 1941. letu lepo število neizprosnih borec za pravice ljudstva, v njih se je rodilo mnogo junakov, ki so se maščevali za neštete krivice, storjene delovnemu ljudstvu, zato se bo na Jesenicah vršil 1. septembra veliki fizkulturni zlet vseh fizkulturnikov Gorenjske.

Mladina Bohinjskega kola, Kropa, Doline, vse do Rateč in Dežele, Radovljice, Zirovnice, Lese in tudi drugih vasi hoče po-

ske puške, 1 mlaticilno, 9 živalnih strojev, popravili in očistili so tudi 16 ur. Jemnar je popravil 16 kompletnih konjskih oprem in 19 drugih predmetov, krojač in šivilje so na novo sešili 4 moške hlače, 14 otroških hlač, 1 žensko obleko, 27 komadov ženskega in moškega perila in 1 telovnik. Popravili pa so še 4 ženske obleke, 16 moških in ženskih srajc, 3 komade posteljnega perila, 1 predpasnik in 1 gasilsko ponjavo.

Posebno so se pri delu odlikovali varilec tov. Sabolek, kovaški mojster tov. Gradišnik, precizni mehanik tov. Flašinger, ključavnika tov. Grobelšek in tov. Kranjc, tkalski in krojaški mojster tov. Lebar, tovarišici Lebarova in Flašingerova, pa tudi sofer tov. Tilčič je pridno pomagal ključavnikarjem. Barbačani so nas ob odhodu s hvaležnostjo vabili, naj še pridemo med nje, ker so potrebe še vedno zelo velike.

Delavci podružnice Ljubljanske gradbene in industrijske družbe ter tvrdke Kosi so začeli

na Hruševem

na novo graditi požgani dom Kelnačevih. Prostovoljnega nedeljskega dela se je udeležilo 14 zidarjev in delavcev, ki so v 70 urah napravili 4.200 kub. m betona, 9.500 kub. metrov opečnega zidu in pripravili 2 kamiona peska ter prenesli okrog 2000 komadov opeke. Posebno zahvalo zaslužijo za opravljeno delo zidarji. Svoj posol so opravljali zelo vestno, zato tudi uspeh ni izostal: zid so postavili v razmeroma zelo kratkem času.

Tudi v gradbenem podjetju Ravnikar Vladimir se tovariši pridno udeležujejo prostovoljnega dela. V nedeljo dne 18. t. m. so šli

na Rašico,

kjer je 12 tovarišev v 40 urah napravilo opaž in 10 kub. metrov betona, nasejali so 2 kub. metra peska ter postavili 2 kub. metra opečnega zidu.

Tudi dimnikarji iz Ljubljane so se v lepem številu odzvali klicu porušene Rašice, saj jih je prišlo na delo 21, kar je 70% od celokupnega dimnikarskega delavstva. Izgotovili so 5 kub. metrov betona ter izkopali 20 kub. metrov temelja in nadvoza. — Ko so pridni delavci zvečer končali z delom, se jim je zahvalil gospodar tov. Knez, kateremu je bilo vse uničeno in so mu zato pomagali obnovljati porušena poslopja. Prosil je, naj še pridejo. Stavbinci - dimnikarji so mu radi obljubili svojo pomoč tudi v bodoče, saj je v našem skupnem interesu čim prejšnja obnova porušenih domov in tesno medsebojno sodelovanje delavca in kmeta.

Pišek Tone.

nih na tisoče zavednih Slovencev, leži v Dvorski vasi v vnožju hriba, skrit v zelenju dreves Dermiski grad, nekdanja lastnina barona Baillou. Dvonedstropni grad, gospodarska poslopja in majhno zemljiško posestvo je prevzel Oddelek za upravo narodne imovine pri Predsedstvu VLRJ, ki ga je preko Glavnega odbora Enotnih sindikatov odstopil v upravo in uporabo Krajevne medstrokovnemu svetu na Jesenicah.

Krajevni medstrokovni svet je preuredil ta grad v lepo urejeno sindikalno okrev-

IZ TRBOVELJ

Zdravstveno stanje rudarjev se po nastopu dopustov vidno izboljšuje

Kar se je doslej uredilo le malo kje, je urejeno pri nas. Našim delavcem in nameščencem so že v drugem letu po končani vojni dovoljeni redni letni dopusti.

Kako pametna in dalekovidna je bila ta odločitev naših merodajnih organov, je razvidno iz padca bolnih in delane-zmožnih zavarovancev pri podružnici FZSZ v Trbovljah. Delo v rudnikih je gotovo eno izmed najtežjih del. Ti delavci so izpostavljeni raznim vremenskim nevarnostim in nevarnostim, ki v drugih poklicih ne obstajajo. Pri naši podružnici je bilo pred uvedbo letnih dopustov število bolnih in delane-zmožnih zelo visoko. Vsled prezaposlenosti se je dvigala izčrpanost rudarjev in drugih rudniških delavcev in število bolnih je kar naprej raslo. Uredba o dopustih je v to zdravstveno stanje prinesla izpremembo. Še kratak čas po uvedbi dopustov se je zdravstveno stanje rudarjev vidno izboljšalo, kar je razvidno iz tukajšnje statistike bolnih.

Tudi uslužbenec naše filiale odhajajo na dovoljeni letni dopust, seveda tako, da splošno delo pri tem ne trpi. Tiste, ki so na dopustu, nadomeščajo tovariši, ki poleg svojega opravljajo še njihovo delo. Vendar vkljub dopustom pri podružnici in v drugih obratih delo v sindikalni organizaciji ne počiva. Redno se vršijo sestanki članstva, ki sicer zaradi odsotnosti članov, ki so na dopustu, niso tako polno-

Trboveljska rudarska godba na turneji v Zgornji Savinjski dolini

Trboveljska rudarska godba se je v času narodno osvobodilne borbe zadrževala največ v Zgornji Savinjski dolini kot godba četne operativne cone. Rudarji gobeniki so se s tamkajšnjimi kmeti tako povezali, da jih ne bodo nikoli pozabili, saj so delavci in kmetje vse gorje vojne skupaj prenašali.

Letos, ko nam je bila dana možnost, da obiščemo Savinjsčane, smo se trboveljski gobeniki odločili za koncertno turnejo, s katero naj bi se vsaj nekoliko oddolžili kmečkemu prebivalstvu Savinjske doline za vse, kar so žrtvovali za nas v času borbe. Letni dopusti so nam omogočili, da se je naša želja v celoti izpolnila.

Dne 24. avgusta ob treh popoldne se je odpeljala iz Trbovelj kompletna godba pod vodstvom kapelnika tovariša Hudariča. Na turneji nas je spremljal tudi tajnik podružnice rudarjev v Trbovljah tovariš Karl Gorjup.

Veselo razpoloženje smo krenili na pot skozi lepe vasi Savinjske doline in prišli proti večeru v Mozirje, kjer smo se nastanili v Domu ljudske prosvete. Tam se je ob 8. uri zvečer vršil koncert. Dvotrana je bila nabitno polna in s koncertnim programom so bili judje zelo zadovoljni. — Ze takoj ob našem prihodu v Mozirje se je zbralo okrog nas precej ljudi in prijateljsko stiskalo roke nam — starim znancem iz časa borb. Mladinke so takoj organizirale prenočišča po hišah. Pred začetkom koncerta je v imenu trboveljskih rudarjev pozdravil Mozirčane tovariš Gorjup in jim razložil namen naše turnee. Po koncertu je godba ves dobitček poklonila socialnemu fondu okraja Mozirje. Ob koncu se je v imenu prebivalstva Mozirja zahvalil rudarjem za koncert podpredsednik kulturno prosvetnega aktivna okraja Mozirje tovariš prof. Vajd. V svojem govoru je izrazil zadovoljstvo, ki nadvaja vse prebivalce Mozirja, ko se z dejstvi vedno ponovno potrjuje, da tesna povezanost našega delavca in kmeta, ki se je skovala v štiri-letni vojni, ni le prazna beseda.

Prenočili smo v Mozirju, drugo jutro 25. avgusta pa smo nadaljevali pot proti Gornjemu gradu. Tja smo prispeli ob pol devetih zjutraj. Pozdravili so nas zastopniki

Tržaški harmonikarji so priredili delavcem koncert

Na Jesenicah smo imeli v ponedeljek spet drage goste iz naše Primorske. Obiskali so nas mladi harmonikarji, otroci delavcev v ladjedelnici Sv. Marka v Trstu.

Koncert, ki se je vršil v nabitno polni dvorani Titovega doma, bo ostal vsem poslušalcem v najlepšem spominu. Slišali smo lepo izvajene skladbe italijanskih in drugih glasbenih mojstrov. Vse točke dobro izbranega programa so navdušeni poslušalci pozdravljali s ploskanjem in splošnim odobravanjem. Tudi nastopajoča 16-letna sopranistka in bariton, ki sta ob spremljavi zborna harmonikarjev zapela nekaj znanih arij in pesmi, sta bila deležna tople zahvale.

V imenu jeseniškega delavstva je goste pozdravil predsednik Krajevnega medstrokovnega sveta tov. Beguš. Obenem z njimi je pozdravil vse one naše brate, ki so že toliko pretrpeli pod fašistično tiranijo, in ki težko pričakujejo, da bodo priključeni Titovi Jugoslaviji. Tovarišice od AFZ s gostom v imenu organizacije poklonile lep šopek.

Vodja harmonikarjev se je zahvalil za lep sprejem in poudaril, da je vse primorsko ljudstvo trdno verjelo, da bo po vsem trpljenju, ki ga je moralo pretrpeti, ga še trpi pod fašisti in pritepenč-lizdajalci iz raznih krajev, končno združeno s svojimi brati v Jugoslaviji. Ob koncu je povabil Jeseničane, naj vrnejo Tržačanom to nji-

lišče, ki je namenjeno v prvi vrsti članom sindikatov, ki so po končanem zdravljenju potrebni okrepitve, kakor tudi onim, ki so po napornem delu potrebni mirnega oddiha.

Grad ima električno razsvetljavo, telefon, lastni vodovod in bazen. Okoli gradu je park s sprehajališčem.

Okrevališče more sprejeti do 30 oskrbovancev. Oskrbovanci bodo dobivali dnevno pet obrokov izdatne hrane in vso ostalo oskrbo za dnevno oskrbino 110.— din.

Prijave za sprejem naj se naslavljaajo na Krajevni medstrokovni svet na Jesenicah ali na Upravitelstvo okrevališča »Dermiski grad«, Dvorska vas pri Begunjah na Gorenjskem (telefon št. 1, p. Begunje na Gorenjskem).

Krajevni medstrokovni svet Jesenice, gospodarski odsek.

Zdravstveno stanje rudarjev se po nastopu dopustov vidno izboljšuje

Številno obiskani kot v prejšnjih mesecih, vsekakor pa je udeležba še vedno zadovoljiva. Na zadnjem članskem sestanku podružnice je bilo soglasno sklenjeno, da bodo člani, počeni s 1. septembrom prostovoljno zbirali stalne mesečne prispevke v korist socialnega skrbstva. Prispevki se bodo pobirali na sledeči način: uslužbenec z mesečnim dohodki do 1000 din ne bodo plačevali ničesar; uslužbenec z 2000 din dohodkov mesečno bodo plačevali po 5 din mesečno, s 3000 din mesečno 10 din, s 5000 20 din, kar je preko 5000 mesečnih dohodkov se plačuje po 30 din mesečno. Ti prispevki se bodo pobirali istočasno s članarino toliko časa, dokler bo potrebno. Pri zadnji nabralni akciji za stavkovoce primorske tovariše je iz nabiralne pole ugotovilo, da so manj plačani uslužbenec prispevali večje zneske kot boljše plačani, kar je vsega obžalo-vanja vredno. Vidi se, da imajo slabše plačani uslužbenec več socialnega čuta in se bolj zavedajo svojih državljanjskih dolžnosti, kot pa tovariši z večjimi plačami.

Na splošno pa se organizacijsko in politično stanje pri nas stalno dviga in podružnica zdravstvenih in socialnih ustanov v Trbovljah bo v bodoče z delom dokazala, da razredna zavest njenih članov z vsakim dnem raste.

Lanišek Frano

Trboveljska rudarska godba na turneji v Zgornji Savinjski dolini

Ljudske oblasti, takoj nato pa smo izvajali promenačni koncert. Na koncertu je bilo veliko število ljudi, ki so z zadovoljstvom sledili izvajanjem godbe. Navzoče je pozdravil tov. Gorjup, ki je v svojem govoru poudaril, da se mora povezava med delavci in kmeti še bolj utrditi, ker je tako bo močnejše nadaljevali borbo za gospodarsko obnovo. V imenu prebivalstva Gornjega grada nas je pozdravil tovariš Jamnik Matko, prosvetni referent Krajevnega ljudskega odbora v Gornjem gradu. Po koncertu so nam zastopnica AFZ privedle kosilo, kjer smo se v pristnem razgovoru s prebivalstvom spominjali najtežjih dni v času narodno osvobodilne borbe.

Takoj po kosilu smo se poslovili od gostoljubnih prebivalcev Gornjega grada z obljubo, da jih ob priliki še obiščemo, ter krenili proti Ljubnem. Tam smo se ustavili na sportnem igrišču, kjer se je takoj zbrala velika množica ljudi. Stari prijatelji so si pristno stiskali roke, nekateri gobeniki pa so šli najprej pogledat, če je njihova delovna soba še na starem mestu. — Ob štirih popoldne se je pričel promenačni koncert. Navzoče so z vso pozornostjo sledili posameznim točkam, ki so jih vidno razveselile. V Ljubnem nas je posebno navduševala vest, da so se ohranjeni instrumenti, ki smo jih leta 1944. spavili pri tovarišici Kobaškar Lizi. Ohranjeni instrumenti predstavljajo za nas veliko vrednost in smo zato tovarišici Kobašarjevo primerno nagradili. Po večerji smo se odpeljali v Radenice, kjer smo na ljudski zabavi zaigrali nekaj korračic.

Naslednji dan smo v Logarski dolini igrali partizanske korračice naši vojski, ki čuva severne meje naše države. Tam smo si privoščili tudi nekaj ur prijetne zabave z vojsko, popoldne pa smo krenili proti domu. Med potjo smo se ustavljali po vaseh in igrali domačemu vesele korračice.

Proti večeru smo se vrnili v Trbovlje. Turneja nam bo vsem ostala v lepem spominu, saj nam je nudila mnogo razvedrila po napornem delu v rudniku. Istočasno pa je ta turneja ponovno utrdila vezi med delavci in kmeti, ki s skupnimi naporji gradijo novo — socialistično gospodarstvo v svoji novi državi.

Gorjup Karl.

Tržaški harmonikarji so priredili delavcem koncert

hovo gostovanje s svojim obiskom v svobodnem Trstu.

V četrtek, dne 22. avgusta so doživeli delavci, ki gradijo progo Ljubljana—Logatec, prijetno presenečenje: harmonikarji iz Trsta so jim priredili koncert.

Navzoče je v imenu zbora harmonikarjev in PNOO za Trst in Primorje pozdravil član PNOO, ki je med drugim dejal: »Pri našim vam pozdrave slovenskega in italijanskega prebivalstva, ki še danes trpi pod fašističnim terorjem in iskreno želimo, da bi Trst in Primorje v najkrajšem času postala sestavni del Titove Jugoslavije, njena sedma federativna republika.«

V imenu Zveze gradbenih delavcev je harmonikarje pozdravil tovariš Subašič, tovariš Grun pa je po nagovoru vodji zbor-a, tov. Giničinju izročil šopek cvetja.

Spored koncerta je bil odlično izbran. Najprej so zapeli delavsko himno, ki so jo delavci s pozornostjo stode poslušali. Program so lepo izpopolnjevali solisti, ki so peli arije z oper, tržaške popevke, čolnarske pesmi, ob koncu pa so zapeli: »Na jurša in »Badiera rossaa.

Delavci so bili mladih gostov iz Trsta zelo veseli, z navdušenim ploskanjem so izražali svoje zadovoljstvo nad njihovimi izvajanjem in si želijo čim več podobnih prireditev.